СССР—КУБА ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21 ЙИЛ ЧИҚИШИ. № 24 (4994). | 2 февраль, 1974 йил, ● ШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

Л. И. Брежнев ва Фидель Кастро ўртоқлар интернат-мактабни очиш маросимида. В. Мусаэльян ва В. Соболев фотоси. (ТАСС).

ГАВАНАДА В. И. ЛЕНИН НОМЛИ МАКТАБ-ИНТЕРНАТ ОЧИЛДИ

Гавана шаҳри атрофидаги Ленин номли парк яқинида улкан ўқув комплекси қуриб битказилди. Унда 20 дан ортиқ замонавий ўқув биноси, лабораториялар, ётоқхоналар, ҳордиқ чиқариш ва спорт бинолари бор. Мактаб-интернат ўртоқ Фидель Кастронинг ташаббуси билан ташкил этилди. Мактаб-интернатда болалар ўқийдилар, ўз қобилиятларини камол топтирадилар, социализм учун эътиқодли курашчилар бўлиб етишадилар. Куба революцион ҳукуматининг қарорига биноан мактабга Владимир Ильич Ленин номи берилди.

31 январь—мактабнинг тантанали очилиш куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, Куба Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, революцион ҳукумат бош министри ўртоқ Фидель Кастро, шунингдек Л. И. Брежнев билан бирга Кубада меҳмон бўлиб турган А. А. Громико, В. В. Шчербицкий, Г. В. Романов, К. Ф. Катушев ўртоқлар, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов, СССРнинг Куба Республикасидаги элчиси Н. П. Толубеев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари К. В. Русаков, А. М. Александров, А. И. Блатов бу ерга келишди. Улар дарсхоналар, ишлаб чиқариш устахоналари, лабораториялар, кино зални ва бошқа биноларни кўриб чиқдилар. Мактаб директори Франсиско Чавес Эрнандес Леонид Ильич билан Фидель Кастрога мактаб қурилиши ҳақида, унда ўқиш ва ишлаб чиқариш жараёнлари қандай ташкил этилганлиги ҳақида, фан-техника тўгараклари ва лабораторияларнинг иши тўғрисида, совет муаллимлари кубалик ўқитувчиларга қандай қимматли методик ва амалий ёрдам кўрсатаётганликлари тўғрисида сўзлаб берди.

Л. И. Брежнев, А. А. Громико, В. В. Шчербицкий, Г. В. Романов, К. Ф. Катушев ва Совет Иттифоқидан келган бошқа ўртоқлар фахрий меҳмонлар китобига қуйидаги сўзларни ёзиб қолдирдилар:

«Улуғ Ленин номидаги ажойиб мактабингизни келиб кўришимиз революция куба халқининг ҳаётига, хусусан келажакнинг эгаси бўлмиш ёш авлод ҳаётига нақадар чуқур ва нақадар қувончли ўзгаришлар келтирганлигига бизни такрор-такрор ишонтиради.

Социализм ҳамма илғор маданиятни, замонавий ҳамма билимларни меҳнаткашлар хизматига, халқ манфаатлари хизматига қўяди. Ленин номли мактабни битириб чиқувчилар ўз ота-оналари ишининг муносиб давом эттирувчилари бўлиб етишадилар ва ўз ажойиб ватанининг социалистик ғалабаларини кўпайтирадилар, деб ишонамиз.

Азиз дўстлар, халқ маорифи каби катта ва олижаноб ишда улкан муваффақиятларга эришувингизни чин кўнгилдан тилаймиз».

Мактаб биноси кўриб чиқилганидан кейин асосий корпус олдида мактабни тантанали очиш маросими бўлди.

Л. И. Брежнев билан Фидель Кастро минбарга чиққанларида ўн мингга яқин ўқувчи, ўқитувчи ва ишчилар уларни «Яшасин Совет Иттифоқи!» «Вива Куба!» табрик хитоблари ва гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Минбарда Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари, Куба Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Рауль Кастро, Куба Республикасининг президенти Освальдо Дортикос, Марказий Комитет Сиёсий Бюроси ва секретариатининг бошқа аъзолари, ташқи ишлар министри Рауль Роа, революцион ҳукуматнинг бошқа аъзолари, Куба Республикасининг СССРдаги элчиси Северо Агирре Дель Кристо, давлат ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, Совет Иттифоқидан Л. И. Брежнев билан бирга келган ўртоқлар бор эди.

Куба Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилади.

Ўртоқ Фидель Кастро микрофон ёнига келади.

Ўртоқ Фидель КАСТРО нутқи

Азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Совет Иттифоқидан келган азиз дўстлар!

Кубалик азиз дўстлар!

Бир неча йиллардан бери халқимиз мактаб қурилишига кўп куч сарфлаб келмоқда. Ҳар бир янги ўқув йилида 80 минг ўринли янги ўрта мактаб-интернатлар ишга туширилмоқда.

Маориф системамизга таълим билан меҳнатни қўшиб олиб боришдан иборат марксча принцип асос қилиб олинган (Марти ҳам шу ҳақда гапирган эди).

Ҳозир биз қишлоқ районларда ўрта мактаблар қурмоқдамиз. Бу мактабларнинг ўқувчилари ҳар куни уч соат қишлоқ хўжалигида ишлайдилар: биз фабрикалар ва заводлар ҳузурида политехника мактаблари ва технология бўлимларини ҳам очмоқдамиз, бу ердаги ўқувчилар ҳар куни тўрт соат бевосита цехларда ишлайдилар; бундан ташқари биз мамлакатнинг ҳамма районларида ўқитувчилар тайёрлайдиган институтларни очмоқдамиз. Бу ерда педагогика таълимини олаётган ёшлар мактабларда дарс бериб, практикадан ўтадилар.

Биз университет таълимини ривожлантириш ишида кўп куч-ғайрат сарфламоқдамиз, бу ерда ҳам таълим билан меҳнатни қўшиб олиб бориш принципи қўлланилмоқда: студентлар ҳафтасига 20 соат унумли меҳнат билан шуғулланадилар.

Биз 29 январдаги Куба—Совет дўстлиги митингида таъкидлаб ўтганимиздек, ҳозир мамлакатнинг ҳамма болалари мактабда ўқимоқда, ўқувчиларнинг ўзлаштириши ва таълим сифати йил сайин яхшиланмоқда.

Бугун биз очаётган мактаб махсус мактаб ҳисобланади. Унга кирадиган ўқувчилар синчиклаб танлаб олинади. Мактабга кириб ўқиш учун бошланғич мактабда ўргатиладиган ҳамма предметлардан юксак кўрсаткичлар бўлиши лозим. Биз мамлакатда шу типдаги 7 та мактаб қурамиз, уларда 25 минг ўқувчи таълим оладиган бўлади. Ҳозирги вақтда биз Лас-Вильяс, Камагуэй ва Орьенте вилоятларида шундай мактабларни қуришга киришмоқдамиз. Шу етти мактабнинг ҳаммасига Ленин, Маркс, Энгельс, Марти, Масео, Гомес ва Че номлари берилади.

Ленин номли мактабда тўрт ярим минг ўқувчи шуғулланиши мумкин.

Мактабда қуйидаги лабораториялар ва синф хоналари: 68 та дарсхона, 14 та физика кабинети, 10 та химия, 13 та биология, 8 та лингафон кабинетлари, 3 та расмчилик синф хонаси, 3 та ишлаб чиқариш таълими устахонаси, 2 та лекторий, 1 та мажлислар зали, 1 та телестудия, 1 та ҳисоблаш маркази, йиғилишлар ва педагогларнинг кенгашлари ўтказиладиган 7 та зал, 28 та кафедра хонаси бор. Машғулотларни олиб бориш учун ҳозирча асбоб-ускуналарнинг баъзи турлари етишмай турибди.

Спорт иншоотларидан: волейбол ва баскетбол ўйналадиган 10 та майдонча, жажжи баскетбол учун 1 та майдонча, волейбол учун 1 та қўшолоқ майдонча, бейсбол учун 3 та майдон, жажжи футбол учун 3 та майдон, 2 та очиқ гимнастика майдончаси, 1 та ёпиқ гимнастика майдончаси (бу ерда дзюдо, кураш, баскетбол, гимнастика, бадиий гимнастика, оғир атлётика билан шуғулланиш мумкин), 2 та теннис корти, 2 та олимпиада бассейни, сувга сакраладиган 1 та бассейн, футбол майдони бўлган 1 та стадион ва баландликка сакраладиган 2 та майдонча, баландликка сакраладиган 3 та майдонча, (бу ерда шест ёрдамида сакраш ва уч сакраш билан ҳам шуғулланиш мумкин), 1 та қиличбозлик зали, стол тенниси ва стол ўйинлари учун 11 та зал, 5 та шахмат зали бор.

Маданий тадбирларни ўтказиш учун қуйидагилар муҳайё: 450 ўринли 1 та кинотеатр (бу зал театр томошаларини ва музикали спектаклларни кўриш учун ҳам мослаштирилган), 2 та рақс зали, 2 та бадиий ижод зали, акустика қурилмалари бўлган 2 та хор зали, 4 та музика зали ва 2 та театр зали, мактаб оркестри учун 1 та зал ва пластинкаларни эшитиш учун 5 та зал.

Бундан ташқари мактабда йилига 300 мингта радиоприёмник ясаладиган устахона бор. Бу устахона Совет Иттифоқи ёрдамида қурилаётган заводнинг бир қисми бўлади. Мактабда Болгария иштирокида қурилаётган чоғроқ ҳисоблаш машиналарини ясайдиган фабрика, батарейкалар ишлаб чиқарадиган фабрика, йилига 50 та ҳисоблаш машинасини ясайдиган устахона, шунингдек, спорт асбоб-анжомларини ишлаб чиқарадиган устахона ҳам бор.

Ҳозирги вақтда мактаб вақтинча ускуналанган устахоналарда 30 та ҳисоблаш машинасини, 50 мингта радиоприёмникни ва ўн минглаб спорт асбоб-анжомларини ишлаб чиқармоқда. Ишлаб чиқариш объектлари қуриб битказилаётган ҳозирги вақтда ўқувчиларнинг кўп қисми қишлоқ хўжалигида унумли меҳнат билан машғул, чунки мактабнинг 500 гектар ери бўлиб, унда турли қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилмоқда. Мактабни тамомлаб чиқувчи ўқувчилар асосан фан, техника соҳасида ишлайдиган бўладилар.

Комил ишонч билан айтиш мумкинки, Америка қитъасининг биронта мамлакатида, шу жумладан, Қўшма Штатларда ҳам бундай ўрта мактаб йўқ. У икки йил ичида, яъни аслида рекорд муддатларда қуриб битказилди. Бинокор ишчиларимиз уни белгиланган муддатда қуриб битказиш учун ҳормай-толмай меҳнат қилдилар. Биз уларга ўз миннатдорчилигимиз ва ташаккуримизни изҳор этмоқчимиз.

Модомики, ватанимиз ҳозир тинч меҳнат билан шуғулланиб, ҳозирги ва келажак авлодларнинг бахт-саодати йўлида ёшларимиз ўқийдиган мана шундай мактабларни қуриш билан шуғулланаётган экан, бунга биз кўп жиҳатдан Совет Иттифоқидан бўлаётган беғараз ва қардошлик ёрдами туфайли эришдик. Халқимиз ўзининг куч-ғайратини кераксиз зеб-зийнат буюмларини ишлаб чиқаришга беҳуда сарф қилаётгани йўқ. Биз ўзимизнинг бугун куч-ғайратимизни экономикани, соғлиқни сақлашни, маорифни, маданиятни, социал тараққиётни ривожлантиришга, социалистик ватанни ҳимоя қилиш учун сарфламоқдамиз. Халқимиз ҳозирги давримиз манфаатлари йўлида, бундан ҳам кўпроқ келажак манфаатлари йўлида ишламоқда.

Бизнинг ёшларимиз коммунизм, социалистик ватанпарварлик ва пролетар интернационализмининг мустаҳкам ва мусаффо идеаллари йўлида тарбияланади.

Биз чексиз меҳр-муҳаббат ва чуқур ташаккур туйғусига тўлиб-тошган ҳолда бу мактабни революциянинг доҳий йўлбошчиси ва инсоният тарихида биринчи социалистик давлатнинг асосчиси Владимир Ильич Ленин номи билан аташга қарор қилдик. Халқимизнинг ифтиҳори бўлган бу мактаб унинг абадий барҳаёт номини оқлайди, чунки у одамларга порлоқ келажак йўлини очиб берди, чунки у дунёга бебаҳо хизматлар қилди, чунки у асос солган қардош интернационал давлат бизга ҳал қилувчи ёрдам берди, чунки унинг фикр-уйлари ва ҳаёти ер юзидаги барча революционерлар учун ибратдир.

Азиз ўртоқ Брежнев!

Сизнинг визитингизга муносиб ҳозирлик кўриш учун, кўкатлар денгизидаги ҳар бир гул ўз ўрнида бўлиши учун, Сизни шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретарига, бутун дунёда тинчлик учун курашчига, Ленин принципларига садоқатли ҳамда бизнинг революцион ватанимизга меҳр-муҳаббат ва дўстлик туйғулари соҳиби бўлган кишига муносиб равишда зўр меҳр-муҳаббат билан кутиб олиш учун бу мактабнинг муаллимлари, ишчилари, ўқувчилари, барча меҳнаткашлар кўп ойлар мобайнида сурункасига кечаю-кундуз зўр куч-ғайрат билан ишладилар.

Лениннинг мангу барҳаёт шонли номи билан юритиладиган бу мактабни Совет Иттифоқи Коммунистик партиясида фахрли лавозимни ўтаётган киши яъни сиз очаётганлигингиз биз учун катта шараф ва қувончдир, ҳар биримиз бундан бениҳоя зўр мамнун бўлиб турибмиз.

Владимир Ильич Ленинга абадий шон-шарафлар!

Яшасин Куба билан Совет Иттифоқи ўртасидаги бузилмас дўстлик!

Ватан ё ўлим!

Биз енгамиз.

Ўртоқ Л. И. Брежневга сўз берилади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқ Фидель!

Ҳурматли ўқитувчи ўртоқлар!

Азиз болалар!

Ўртоқ Фидель мени бу мактабнинг тантанали очилиш маросимига таклиф қилди ва мен мамнуният билан ҳузурингизга келдим. Дўстлар, сизларни табриклайман. Бу—ажойиб мактаб, сизлар халқ ҳокимиятидан жуда яхши туҳфа олдингиз.

Мен сизларнинг аудиторияларингизга келганимда, ўзимни фан саройида тургандек ҳис этдим. Ўртоқ Фидель бизга шу дамлар завқини чин юракдан ҳис этиш имконини берганлиги туфайли унга яна бир бор ташаккур изҳор қиламан.

Сизнинг мактабингиз Ленин номига қўйилган. Бу—катта шараф. Барча кишиларнинг бахтиёр бўлиши учун, биронта ҳам боланинг очлик нималигини билмаслиги учун, ҳар бир киши билим олиш имкониятига эга бўлиши учун бу қадар кўп куч, ақл-идрок ва ғайратини сарф қилган бошқа бир киши жаҳонда бўлган эмас.

Ленин инсонни ҳар томонлама ривожлантириш — маънавий ва жисмоний камол топтириш, унинг талант ва қобилиятларини рўёбга чиқаришни революциянинг, социализм ва коммунизмнинг энг чуқур маъноси деб билди.

Мактабда кечган йиллар, ақл ўргатган устозлар ҳақидаги хотира ҳар бир кишига умр бўйи азиздир. Мактаб кишига ҳаёт йўлланмаси беради. Менинг ва тенгқурларимнинг мактабда ўқиган йилларимиз ҳозир эсимга тушиб қолди. Жаҳон уруши, сўнгра эса помешчиклар, капиталистлар ва чет эл интервенциячилари билан олиб борилган гражданлар уруши Совет Россиясини хонавайрон қилган эди. Улар революциямизни бўғиб ташлашга уринган эдилар. Мамлакат мисли кўрилмаган вайронгарчилик ва очарчиликни бошдан кечирди. Ҳар бир нарсани тежашга тўғри келган ана шу энг оғир дамларда Ленин, коммунистлар, Совет ҳокимияти болаларни боқиш ва кийинтириш, уларга хат-савод ўргатиш учун имкони бор ҳамма ишларни ва ҳатто иложи бўлмаган ишларни ҳам қилдилар.

Социализм туфайли ишчилар ва деҳқонлар мамлакатимизнинг ҳамма ишларига раҳбарлик қила бошладилар, институтларга ва лабораторияларга бордилар, қудратли индустрияни вужудга келтирдилар, космосни ўзлаштирмоқдалар. Совет халқи коммунистик қурилишда эришган юксак марралар Октябрнинг бевосита натижаси, Коммунистик партиямиз ленинча сиёсатининг самарасидир.

Сиз ўқийдиган мактаб ҳам Кубанинг қиёфасини ўзгартириб юборган революция самарасидир. Сизларнинг оталарингиз ва оналарингиз, акаларингиз ва опаларингиз помешчик ва капиталистларга қарши, чет эл интервенциячиларига қарши, бахтли ҳаётингиз учун, ҳозирги кунда ўқиш имкониятига эга бўлишингиз учун курашдилар.

Сизларни катта, мароқли ва муҳим ишлар кутяпти. Сизлар янги посёлка, завод, электр станциялари қурилишларида, далаларда ва лабораторияларда меҳнат қиласиз. Минг-минглаб янги, мукаммал машиналар Куба ерларига келтирилади ва сизлар ана шу техниканинг ҳаммасини яхши эгаллаб олишингиз керак. Азиз болалар, сизлар, фақат сизларгина ҳозирги кунда Коммунистик партия ва революцион ҳукумат раҳбарлигидаги бутун Куба халқи бажараётган ишни давом эттиришингиз лозим.

Сизнинг авлодингиз ана шу масъулиятли вазифани уддалай олиши учун инсоният тўплаган билимларнинг бутун бойлигини ўзлаштириб олиши лозим. Ишчи ёки агрономга, инженер ёки врачга зарур бўлган профессионал билимларни эслашгина кифоя қилмайди. Маркс ва Ленин улуғ таълимотини яхши билмай туриб, янги жамиятнинг онгли бинокори бўлиш мумкин эмас.

Коммунистик ахлоқ руҳи билан суғорилмай туриб, янги жамиятнинг онгли бинокори бўлиш мумкин эмас. Ўзининг социалистик Ватанига садоқат билан хизмат қилиш, меҳнатга ҳалол муносабатда бўлиш, юксак онглилик, бир-бирига ёрдам беришга тайёр туриш—кишиларнинг характери ва феъл—атворидаги янги, коммунистик хислатлар ана шуларда намоён бўлади. Меники эмас, бизники, ўзим учун эмас, балки бутун жамият учун—ҳаётимизнинг қонуни ана шундай!

Социалистик жамиятда киши меҳнатига, билимига, маънавий фазилатларига қараб қадрланади. Эски дунёнинг чирик ахлоқи, унинг эксплуатация ва миллий адовати, шахсан бойишга интилиши ,унинг худбинлиги бизга тамомила ётдир. Биз бу ахлоқни тамомила ва бутунлай рад этдик!

Мен ҳаммамизга манзур бўлган шу мактаб қучоғида янги кишини етиштирувчи ўқитувчи, мураббийнинг фахрли меҳнатини эъзозлашни истайман. Азиз дўстлар, ўқитувчилар, устозлар, хуллас, социализм ёш бинокорларига таълим берадиган кишиларнинг ҳаммаси, сизлар уларга ўз тажрибангиз, ўз билимингизни, революция ишига садоқатингизни ўртага олишингизга аминман. Шогирдларингизнинг муваффақиятлари олижаноб меҳнатингиз учун муносиб мукофот бўлсин.

Азиз болалар, ёш дўстларимиз, сизларнинг энг биринчи бурчингиз—яхши ўқиш, билимларни, касбларни эгаллашдан, ҳамма соҳада Коммунистик партиянгиздан, Фиделдан таълим олишдан иборат. Фақат шу нарсагина сизларга садоқат билан Ватанга, ота-боболарингиз каби ўзингиз ҳам меҳр-муҳаббат қўйган гўзал Кубага хизмат қилишингиз учун имконият яратиб беради.

Бизнинг делегациямиз бу ерда бир масалани муҳокама қилди ва Ленин номли мактаб ўқувчиларига шундай шарт қўйишни истаймиз: сизнинг бурчингиз — аъло ўқиш, биз эса рағбатлантириш учун Совет Иттифоқида ҳар йили каникул вақтида энг яхши ўқувчиларни кутиб олишга тайёрмиз. Хўпми, болалар?! Ҳамма: «хўп!»

Азиз дўстлар, ҳаммангизга муваффақият, сиҳат-саломатлик, бахт тилайман! Чинакам коммунистлар — меҳнаткашларнинг манфаатлари учун курашчилар бўлиб етишувингизни тилайман!

Ҳурматли мактаб директори!

Ҳурматли ўқитувчилар!

Дўстлар!

Биз совет касаба союзларининг 72 ўқув кабинети ва лабораториялар учун мўлжалланган асбоб-жиҳозлардан иборат туҳфасини мактабингизга топширамиз. Бу туҳфа ўз мамлакатингизга, ўз халқингизга мумкин қадар кўпроқ наф келтирмоқ учун янада яхши ўқиб, билимларни эгаллашингизга ёрдам беради, деб умид қиламиз.

Биз учрашувимиздан эсдалик қолсин деб сизларга ҳаммамиз учун азиз ва буюк киши — Владимир Ильич Лениннинг портретини топширишни истаймиз. Мактабингизга номи берилган бу кишининг портретини совет рассоми Владимир Кузнецов чизган.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ҳамманинг гулдурос қарсаклари остида портретни мактаб дирекциясига ва ўқувчилар федерациясининг вакилларига топширади.

* * *

Фидель Кастро ва Л. И. Брежнев ўртоқларнинг нутқлари гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олинди ва «Вива КПСС!», «СССР—Куба — дўстлик!», «Брежнев—Фидель!», «Ура» табрик хитоблари билан бир неча бор бўлиниб турди.

Байрам шарафига мактаб ўқувчилари бадиий ҳаваскорлик коллективининг концерти қўйиб берилди. Концерт зўр муваффақият билан ўтди. Халқнинг эзгу қўшиқлари, Кубанинг жўшқин рақслари, музика ва ранг-баранг безаклар бу ерда ҳозир бўлганларда жуда кучли таассурот қолдирди. Мактаб ўқувчилари бир қанча совет қўшиқларини рус тилида ижро этдилар.

Байрам охирида «26 июль» революцион гимни ижро этилди. Байрам зўр мушакбозлик билан тугади.

Н. КОЛЕСОВ,
В. ФЕСЕНКО,
Н. ЧИГИРЬ,
(ТАСС махсус мухбирлари).

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ЖИЗЗАХ, 1 февраль. (ЎзТАГ). Жиззах область партия ташкилотининг биринчи конференцияси ўз ишини тамомлади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Жиззах области бўйича ташкилот бюроси раиси С. М. Тоировнинг докладида ва делегатларнинг нутқларида партия ленинчи Марказий Комитети, унинг Сиёсий Бюроси ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ички ва ташқи сиёсат соҳасида, КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга ошириш соҳасидаги фаолиятига юксак баҳо берилди.

Конференцияда шу йилги халқ хўжалик планини ва умуман беш йиллик планни тўла ҳамда ошириб бажариш учун қандай тадбирлар кўриш кераклиги тўғрисида гап борди. Конференцияда таъкидлаб ўтилганидек, механизациялаштириш ва химиялаштириш юксак даражага кўтарилаётганлиги туфайли пахта ҳосилдорлиги йил сайин ортиб бормоқда.

Жиззах области шу йилнинг бошида ташкил этилди. Шу сабабли конференция бу областнинг истиқболига катта эътибор берди. Жиззах областида химия саноати ва енгил саноат, бинокорлик материаллари саноати янада кенг ривожлантирилади. Яқин келгусида саноатнинг янги тармоқлари, шу жумладан, кончилик, металлургия, машинасозлик саноати ва бошқа саноат тармоқлари вужудга келтирилади.

Қишлоқ меҳнаткашлари муҳим вазифаларни бажаришлари керак. Улар Мирзачўл ва Жиззах даштларини жадал ўзлаштириш йўли билан яқин бир неча йил мобайнида пахта етиштиришни икки баравар кўпайтириб, йилига олти юз минг тонна пахта олишлари керак. Делегатларнинг нутқларида белгиланган марраларга эришмоқ учун ишлаб чиқариш резервларидан тўла фойдаланиш, қишлоқ хўжалиги маданиятини тинмай юксалтириш зарур эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Конференцияда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Конференция область партия ташкилотининг раҳбар органини сайлади.

* * *

Область партия комитетининг пленумида ташкилий масалалар ҳал этилди. С. М. Тоиров Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари, А. Г. Жиберин иккинчи секретари қилиб, С. А. Нишонов, М. Ҳасанов обкомнинг секретарлари қилиб сайланди.

Л. И. БРЕЖНЕВ КУБАДАГИ СОВЕТ МУАССАСАЛАРИНИНГ ХОДИМЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 31 январда Совет элчихонасининг, бошқа совет муассасаларининг ходимлари билан, Кубада ишлаётган Совет мутахассислари коллективларининг вакиллари билан учрашди. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасидаги фаолияти тўғрисида гапириб берди.

(ТАСС).

КОММУНИСТЛАРНИНГ ТАШАББУСИГА БИНОАН

Коммунист Валерий Алехинни «Ташсельмаш» заводининг биринчи қуюв цехида бирга ишлайдиган ўртоқлари ишлаб чиқариш муваффақияти билан табриклашди. У раҳбарлик қилаётган қолипчиларнинг комсомол-ёшлар бригадаси бир сменада топшириқдагидан 55 дона кўп — 720 дона металл қуйиш қолипи тайёрлади.

Алехин бир неча кун муқаддам цех йиғилишида сўзлаб, у бошлиқ бригада КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан зарбдор иш билан жавоб беради, деди.

— Бир минут ҳам бекор кетмаслиги учун меҳнат қиламиз, — деди бригадир.

Мана биринчи якун. Иш якунларига қараб коммунистнинг сўзи бекорга айтилмаганлигини фаҳмлаш мумкин.

Формовкачилар топшириқни ошириб бажаришлари осон бўлмади. Уларнинг барча иши конвейерга ўтказилган. Конвейернинг тезлиги эса доимий бўлиб, минутига 4,7 метр ўтиб туради. Технология линиясининг бирон бир участкасида кичкинагина келишмовчилик содир бўлса, формовка машиналари озгина бекор туриб қолса, конвейернинг бир маромда ишлаши бузилади. Бригадир меҳнат унумдорлигини ошириш йўлларини қидириб топишга ҳаракат қилиб мастер Мирсобир Миркомилов билан биргаликда конвейер ишини синчиклаб ўрганиб чиқди. Резервларни қидириб топишда бригаданинг бошқа икки коммунисти формовкачилардан Светлана Боровских ва Герасим Ан, комсомол аъзоларидан Ольга Бешнева, Юрий Нуриддинов ва бошқа ишлаб чиқариш илғорлари актив қўшилдилар. 1974 йилга мажбурият қабул қилиш вақти келганда ҳамманинг таклифи бир ердан чиқди. Бригада юксак меҳнат интизоми, ўзаро кўмаклашиш, техникага меҳр билан муносабатда бўлиш ҳисобига ишлаб чиқаришни оширишга қарор қилди.

Комсомол-ёшлар бригадасининг аъзолари энди бир текисда меҳнат қилишмоқда. Сменанинг биринчи минутларидаёқ юксак суръатга эришилмоқда. Формовкачилар машиналарни яхшилаб ўрганиб уларни синчиклаб созламоқдалар, слесарлардан профилактика ремонтини ўз вақтида ўтказилишини талаб қилмоқдалар.

Коммунист Алёхин бошлиқ бригада беш йилликнинг тўртинчи йилида ўзининг сменадоши комсомол аъзоси Григорий Пак бошчилигидаги бригада билан мусобақалашишни давом эттирди. Мусобақадош коллективлар ишини қандай олиб бориш, КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатига ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йилда халқ хўжалик планини муддатидан аввал бажариш учун саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси тўғрисида»ги қарорига қандай ишлар билан жавоб бериш тўғрисида биргаликда келишиб олдилар.

Иккинчи смена мастери коммунист Шомил Гайнуллиннинг таклифига биноан формовкачилар формовка конвейерини бир-бирларига топширишнинг аниқ тартибини белгиладилар. Мусобақадош дўстлар сменани қабул қилган бригада зарур материаллар билан етарли ҳолда таъминланганлиги тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар. Формовка машиналари сменадан сменага бекам кўст топширилади. Тажриба алмашиш йўлга қўйилган, ишлаб чиқариш ўқувининг ягона программасини ташкил этиш тўғрисида келишиб олинган.

Коммунист Шомил Гайнуллин сменаси январь ойининг биринчи ярмида икки маротаба кунига 716 донадан қолип ишлаб чиқарди. Мусобақалашаётган икки коллектив ёнма-ён бормоқда, иккала смена зиммаларига олган мажбуриятларни ошириб бажармоқда.

Г. ЛИПШИЦ,
ЎзТАГ мухбири.

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК КЎЗГУСИ

В. И. Ленин номли Марказий музейнинг Тошкент филиалида очилган виставкани томошабинлар зўр қизиқиш билан кўздан кечирмоқдалар. Халқлар дўстлиги ва қардошлиги туфайли содир бўлган ажойиб ўзгаришлар зал бўйлаб қўйилган йигирмадан ортиқ стенддаги тарихий расмларда ўз ифодасини топган. Ҳар бир экспозиция социалистик жамият қурилишининг маълум даврларини ҳикоя қилиб берган.

— Виставкани кўздан кечириб қалбим бир олам қувончга тўлди, — дейди Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхози механизатори Тожибой Ойнақулов. — Халқлар дўстлиги туфайли эришилаётган улкан ютуқларни биз ҳар соҳада кўриб турибмиз. Қардошлар ёрдами билан янги Тошкент барпо этилди, қатор саноат корхоналари ва нурхоналар қурилди. Бизнинг хўжаликда ҳам ўнлаб миллат вакиллари меҳнат қилмоқда. Ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб қишлоқ хўжалик экинларидан йил сайин мўл ҳосил етиштирмоқдамиз.

Томошабинлардан Фарғона область Ленинград районидаги Ҳамза номли совхоз сувчиси Муҳаммаджон Юсупов ҳам виставка экспонатларини қизиқиш билан кўздан кечириб чиққач шундай дейди:

— Иноқ бўлиб қолоқ ўлкада социализм қурдик, Европани фашизм асоратидан озод қилдик. Мана энди бир ота-бир она фарзандларидек елкама-елка туриб коммунизм қурмоқдамиз. Мана шу шонли ўтмишимиз стендларга қўйилган расмларда ўз ифодасини топган.

Виставкани уюштиришда В. И. Ленин номли Марказий Музейнинг Тошкент филиали катта илмий ходими Светлана Элчибекова алоҳида ғайрат кўрсатди. Ҳозир унинг ўзи экскурсовод вазифасини бажариб, виставкага қўйилган расмлар тарихи ҳақида томошабинларга қизиқарли ҳикоя сўзлаб бермоқда.

Суратда: Виставка залида. А. Абалян фотоси.

ҚИШЛОҚ ИРРИГАТОРЛАРИ ЎҚИМОҚДА

30 январь куни Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозида қишлоқ ирригаторлари семинари ўз ишини тугаллади. Семинарда колхоз ва совхозларнинг участка ирригаторлари, гидротехниклари, район суғориш системалари бошқармаларининг бошлиқлари, район қишлоқ хўжалик бошқармаси бош ирригаторлари — ҳаммаси бўлиб 250 киши иштирок этди.

Семинарда область суғориш системаси бошқармасининг мутахассислари Тошкентдаги институтларнинг олимлари лекция ўқидилар. Улар семинар қатнашчиларига бу йил суғориладиган ерлардан мўл ҳосил етиштириш учун сув ресурсларидан яхшироқ фойдаланиш, экинларни суғоришни тўғри ташкил қилиш тўғрисида сўзлаб бердилар.

Семинар ишида область партия комитетининг секретари М. К. Камолов, область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. Т. Тошқулов ўртоқлар қатнашдилар.

РЕЗЕРВЛАР—ФОНДИМИЗ

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДАГИ «ХИМИК» СОВХОЗИНИНГ ДИРЕКТОРИ АНВАР ЎРМОНОВ БИЛАН СУҲБАТ

Ўтган йил хўжалигимиз аъзолари яхши меҳнат қилишди. Совхоз бўйича беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили план топшириқлари ошириб бажарилди. Чорвадорларимиз, боғбонларимиз, ғаллакор ва паррандабоқарларимиз меҳнатда қувончли ютуқларга эришдилар. 1973 йилда чорвадорларимиз давлатга планда кўзда тутилганидан 200 тонна кўп гўшт, 4 миллион 66 минг дона ёҳуд пландагидан 50 минг дона кўп тухум етказиб бердилар. Ҳар соғин сигирдан 3064 литрдан ошириб сут соғиб олинди. Бу 1972 йилдагига нисбатан 210 литр кўп демакдир.

Совхозимиз чорвачиликнинг ўзидан 150 минг сўмдан зиёд фойда кўрди. Бунга ўз-ўзидан эришилгани йўқ, албатта. Фермаларда меҳнатнинг тўғри ташкил этилгани, чорвадорларнинг билим ва малакаси ошганлиги, иш маданияти ўсганлиги ана шундай ижобий ютуқларга эришишимизга имкон яратди. Чорвадорларимиз меҳнатининг яна бир қувончли томони шундаки, улар бултур сут таннархини бирмунча камайтиришга муваффақ бўлдилар. Ҳар центнер сутнинг таннархи қарийб бир сўмга арзонлашди.

Ишлаб чиқаришнинг бошқа соҳаларида эришган муваффақиятларимиз ҳам чакки бўлмади. Давлат хазинасига 66 тонна кўп дон, 164 тоннадан зиёд мева етказиб берилди. Умуман олганда, ўтган йил самаралари беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажаришимизга салмоқли ҳисса бўлиб қўшилди. Жумладан, уч йиллик сут тайёрлаш плани 115 процент, узум плани — 104 процент, дон плани —109 процент, мева плани — 123 процент, қорамоллар сони плани— 108 процент, паррандалар сони плани — 104 процент адо этилди.

Лекин, ишимизда қатор камчиликлар ҳам йўқ эмас. Ўтган йил чорвачиликда бирмунча силжишларга эришган бўлсакда, уч йиллик план топшириғи бажарилмай қолди. Соғин сигирлардан сут соғиб олишда ҳамон кескин тафовутлар бор. Яқин давр ичида ҳамма сигирларни кўп сут берадиган зотли молларга алмаштиришимиз лозим.

Бундан ташқари давлатга топширилаётган сутнинг мойи жуда кам. Мана шу туфайли бултур хўжалигимиз катта моддий зарар кўрди. Сут заводи совхозга 5 минг сўм кам ҳақ тўлади. Бу сут таннархига жиддий таъсир кўрсатяпти.

Келгусида бу аҳволдан қутилиш учун совхоз маъмурияти тегишли тадбирлар белгилаб чиқди. Ана шу тадбирларга кўра чорва моллари парваришига, уларнинг озуқа рационига алоҳида эътибор берилади, озуқа цехларининг иши намунали йўлга қўйилади. Барча меҳнат жараёнлари тўла механизациялашади.

Паррандачилик фермамизда аҳвол, айниқса, чатоқ. Янги паррандачилик фермаси комплекси қурилиши жуда суст олиб борилялти. Лойиҳалаш ташкилотлари смета ҳужжатларини аллақачонлар тайёрлаб беришган. Бироқ қурилишга зарур маблағ ажратиб берилмаётганлиги сабабли у 1969 йилдан бери чўзилиб келяпти. Бундан ташқари давлатга узлуксиз парранда гўшти етказиб бериш учун совхозда қушхона цехи қуришимиз керак. Буларнинг ҳаммаси янги меҳнат зафарларини қўлга киритишимизда жуда катта резервлардир.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ва партия-ҳукуматимизнинг 1974 йилда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини уюштириш тўғрисидаги қарорларидан руҳланган совхозимиз меҳнат аҳли беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашга қатъий бел боғладилар. Боғбонларимиз, чорвадор ва ғаллакорларимиз умумхалқ социалистик мусобақасига якдиллик билан қўшилдилар.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

КОЛХОЗ ҲАҚИДА ФИЛЬМ

«Ўзбекфильм» киностудиясида тайёрланган янги фильм Калинин районидаги «Ленин йўли» колхози тарихидан ва бугунги кунидан ҳикоя қилади.

Колхоз дастлабки йилларда иқтисодий жиҳатдан анча қолоқ эди. Кейинчалик бу ерда қатор ўзгаришлар рўй берди. Колхознинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди. Уй-жойлар, маданий-маиший объектлар қурилиши кўлами кенгайди. Бунда колхоз раиси Сиддиқ Муҳамаджоновнинг ҳам хизматлари катта бўлди.

Фильмни томоша қилган киши қисқа вақт ичида қишлоқда содир бўлган катта ўзгаришларни кўриб, беҳад қувонади.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

ЯКДИЛЛИК БИЛАН МАЪҚУЛЛАНМОҚДА

Шу кунларда «Миконд» заводида ўтаётган йиғилишлар ва ишлаб чиқариш кенгашларида КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори кенг муҳокама қилинмоқда. Корхона коллективи беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида кам чиқим қилиб мусобақани давом эттиришга қарор қилди.

Ҳамма цехларда янги муқобил планлар қабул қилинмоқда. 1975—1976 йилларнинг календари бўйича ишлаётган ишлаб чиқариш илғорлари прессловчи Т. Жўраев, токарь В. Еременко, пайвандчилардан А. Ершова, Ф. Муҳаммадхонова ва бошқалар ўз ҳамкасбларини беш йилликни тўрт йилда бажаришга даъват қилмоқдалар.

Корхона кўп меҳнат ғалабаларига эришган. Масалан, бултур ишлаб чиқариш ҳажми 30 процент кўпайди. Ишлаб чиқариш ва технологияни доимо такомиллаштириб бориш, фан-техника тараққиётини ривожлантириш йўли кейинги вақтларда хрусталь буюм ишлаб чиқариш участкасида учта поток линияни ишга туширишга имкон берди, беш йиллик охирига бориб шундай маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини икки баравардан зиёд кўпайтиришга имкон беради. Корхона турли янгиликларни жорий этишнинг ўзидан бултур ярим миллион сўм тежади. Беш йиллик тўртинчи йили топшириқларини барвақт бажариш социалистик мусобақаси янги куч билан авж олиб бормоқда.

(ЎзТАГ).

УСТОЗЛАР

Тошкентдаги 1-нон заводида меҳнат қучоғига янги келган ёш ишчиларга нонвойлик касбини ўргатиш яхши йўлга қўйилган. Корхонанинг ўнлаб тажрибали ишчилари ана шу хайрли ишда фаол қатнашмоқдалар. Улар ўзларининг нозик ва мураккаб касбларини ёшларга қунт билан ўргатишяпти, касбдошларининг малакасини оширишга ёрдам беришмоқда.

Бу соҳада айниқса, смена мастери В. Назирова барчага ўрнак бўляпти. У ўн беш йилдан ортиқ вақтдан буён шу даргоҳда ишлаб, кўплаб шогирдлар тайёрлади. Тўққизинчи беш йиллик бошидан буён унинг таълимини олиб, нонвойлик касбини ўрганган ёшлар сони ўн кишидан ошиб кетди. Смена мастерларидан М. Севостьянова, М. Лазерева, М. Темирова ва бошқалар ҳам ўз ҳунарларини ёшларга ўргатишяпти. Ҳозир корхонада уларнинг ўнлаб шогирдлари устозлар сафида туриб унумли ва сифатли меҳнат қилмоқда. Бундай устозлар коллектив зиммасига юклатилган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишига, ёш ишчи кадрлар етиштириш, ўз касбларини бошқаларга қунт билан ўргатиш туфайли уларни ҳам илғорлар қаторига ўтишларига ёрдам бермоқдалар.

Шунинг учун ҳам заводда бу устозлар номини ҳурмат билан тилга олишади.

М. МАҲМУДОВ.

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ
ЯНГИ МАРРАЛАР

Чор атроф оппоқ қор, Далалар, йўлларга оқ поёндоз тўшалган. Одамлар колхознинг йиллик ҳисобот мажлисига, ўзларининг ўтган ҳал қилувчи йилда қилган меҳнат самараларини эшитишга ошиқадилар.

Ўтган ҳал қилувчи йилда Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз аъзолари унумли меҳнат қилдилар. Пахта тайёрлаш, ҳар гектар ердан юқори ҳосил олиш учун бошланган пахтакорлар пойгасида биринчи ўринни эгалладилар. Пойгада ютиб чиқиш кимни қувонтирмайди.

Ҳисобот йиғилиши белгиланган вақтда бошланди. Залда юқори ҳосил усталари, пешқадам бригада бошлиқлари, Абдурасул Species Species Species

Азамат колхозчилар халқ хўжалик плани бўйича 3603 ўрнига 4255 тонна «оқ олтин» етиштирдилар. Ҳар гектар ердан 34,7 центнердан ҳосил олиниб, ҳосилдорлик бўйича районда биринчи ўринни эгалладилар. Ҳосилдорлик 1972 йилга нисбатан 2,4 центнер, 1969 йилга нисбатан эса 13,7 центнер ошган.

Хўжаликда дон, ем-хашак етиштириш планларини ҳам ошиғи билан адо этилди. Сут, гўшт, тухум етиштириш, бузоқ, қўзи ва қулин олиш планлари 1972 йилга нисбатан анча ошган. 205 қути пилла қуртидан 51 ўрнига 65,1 килограммдан «кумуш тола» олинган ва ҳоказо.

Йил бошида бир иш кунига 3 сўм 91 тийин планлаштирилган эди. Лекин даромад ошгани учун бир иш кунининг қиммати 6 сўм 8 тийинга тўғри келган. Пахтачиликда ишлаган колхозчиларнинг ёз бўйи ишлаган ҳар сўм пулига қўшимча 90 тийиндан, бошқа соҳаларда ишлаган колхозчиларга 40 тийиндан қўшимча ҳақ тўланди. Колхоз раиси Муҳиддин Дўсанбоев ўзининг ҳисобот докладида колхозда эришилган шу каби ютуқлар ҳақида батафсил гапирди.

— Биз 1973 йилда маълум ютуқларга эришдик. Энди вазифа эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва янги марраларни эгаллашдан иборат. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан биз илгаридан ҳам яхшироқ ишлашимиз керак. Бунинг учун ҳосилдорликни ошириш, тежамкорлик билан ишлашимиз, техникадан самарали фойдаланиш, олимлар билан ҳамкорликни кучайтиришимиз зарур, — деди М. Дўсанбоев.

1973 йилда планлар ошириб адо этилган, пахтачилик соҳасида юқори натижаларга эришилган бўлса ҳам, тежамкорлик, техникадан унумли фойдаланиш соҳасида бир талай камчиликлар бор. Ҳали ҳам мавжуд техника воситаларидан самарали фойдаланилмаяпти. Бултур ҳар бир терим агрегати билан ўрта ҳисобда 117 тоннадан пахта терилган бўлса ҳам, айрим механизаторлар машина билан кам пахта тердилар. Агар улар ҳам яхши ишлаганларида ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда терилган пахта 117 тоннадан анча кўп бўларди. Бир йилда пахта териш машиналаридан 30—35 кун, чопиқ тракторларидан 120—130 кун, сеялкалардан 10—15 кун, дон комбайнларидан 20—25 кун, кўрак терадиган машиналардан 10—15 кун фойдаланилади. Қолган 250—300 кун мобайнида бу машиналар бекор туради. Лекин ишга тушар-тушмас бу машиналарнинг баъзилари бузилиб, мавсумда қилинадиган ишларни орқага суриб юборади. Раис шулар ҳақида тўхталгач, проварди да ҳар бир машинани ўз мавсумига тўла-тўкис, бекамикўст тайёрлаш зарурлигини алоҳида кўрсатиб ўтди.

Илгари колхозда кўсак ва илдиз қуртига қарши самолётлар билан заҳарли дори сепилар, бунга жуда кўп маблағ сарфланарди. Кейинги йилларда колхозчилар ана шундай ҳашоратларга қарши олимлар билан ҳамкорликда иш олиб борганлар. Бу ҳамкорлик натижасида кўсак ва илдиз қуртларига қарши биологик усулда кураш олиб борилган. Самолётлар билан ҳашоратга қарши заҳарли моддалар сепиш тўхтатилган. Натижада ўтган йили колхоз ҳашоратга қарши кураш учун сарфланган маблағдан 14 минг сўм тежаб қолган.

Ҳозир тежамкорлик билан иш олиб бориш муҳим аҳамиятга эга. Кўпроқ даромад олиш, сарф-харажатларни камайтириш, машиналардан унумли фойдаланишга боғлиқ. Пахта териш машиналаридан яхши фойдаланиб, пахтани юқори сортга сотган бригадаларда 1 гектар ердан кўп даромад олинган. Масалан, А. Бобоқулов — 1700 сўм, М. Исломов — 1605 сўм, О. Байзоқов — 1584, Г. Иброҳимов — 1578 сўм даромад қилишган. М. Зокиров, М. Жақаев, Э. Нурбековлар бошлиқ бригадаларда эса пахта қўл билан кўп терилгани учун ўртача ҳар гектар ердан 1300 сўмдан даромад олинган. Бу колхоз бўйича бир гектар ердан олинган пул даромадидан 202 сўм камдир.

Колхоз умумий мажлисида эришилган ютуқларни қайт этиш билан бирга йўл қўйилган камчиликлар ҳам рўй-рост очиб ташланди.

Мажлисда сўзга чиққан Л. Бобоқулов, Қ. Ражабов, Ғ. Иброҳимов, Р. Турсунов, М. Жоқоев, Э. Қувасбоев ва бошқалар юқоридаги сингари камчиликларни бартараф этиш зарурлиги ҳақида сўзладилар ва 1974 йилда юқори ҳосил етиштириш тўғрисида ўз зиммаларига конкрет мажбуриятлар олдилар.

Колхозчилар умумий мажлиси 1974 йилда ҳар гектар ердан 36 центнердан пахта ҳосили олиш тўғрисида янги социалистик мажбурият қабул қилинди.

Б. ХАЛИЛОВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Бўстонлиқ районидаги Сойлиқ қишлоқ Советида ажойиб жамоатчи депутатлар бор. Жумладан қишлоқдаги 11-мактаб ўқитувчиси Мирсаид Раҳимбердиев халқ маорифи иши бўйича доимий комиссия раиси сифатида намунали ишлар қилмоқда. Айни вақтда у ободончилик, аҳоли соғлигини сақлаш ишларида ҳам актив қатнашади. Шунингдек депутатлар Икром Норинбоев ва Аловиддин Насриддинов каби жонкуяр зиёлилар қишлоқ меҳнаткашларининг ҳурматига сазовор бўлишмоқда. И. Портнов фотоси.

ДЕҲҚОН МАНФААТИ—ДАВЛАТ МАНФААТИ

Йиллик ҳисобот мажлиси деҳқон ва чорвадорнинг ўн икки ойлик меҳнатига якун ясайди. Қишда ва кўкламда, ёзда ва кузда қўлга киритилган ютуқлар, йўл қўйилган камчиликлар ўртага ташланади. Колхоз хўжалигини бойитиш йўлида фидокорона меҳнати билан ғайрат-шижоат кўрсатганлар номи бирма-бир айтиб улуғланади. Уни-буни баҳона қилиб, ўзларининг уқувсизлиги, ноқобилликлари туфайли паст кўрсаткичга эришган бригадалар, участкалар рўй-рост танқид қилинади.

Яқинда бўлиб ўтган колхоз ҳисобот-сайлов йиғилишида правление раиси **З. Жалилов** доклад қилиб, ана шулар тўғрисида батафсил тўхталди.

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз республикамиз пойтахти Тошкентга қўшни бўлгани учун ҳам у ерлик деҳқонлар, чорвадорлар, соҳибкорларнинг асосий мақсади ва муҳим вазифаси сабзавот, боғдорчилик маҳсулотларини кўпайтириш эканлигини бу хўжалик аъзолари тўла ҳис этадилар, шу мақсадга эришиш учун астойдил кураш олиб бормоқдалар.

Колхознинг кўпгина пешқадам бригадаларида картошка, сабзавот экинларидан боғ ва узумзорлардан мажбуриятда белгиланганидек юқори ҳосил етиштирилаётир ва муҳими эрта муддатларда шаҳарликларга етказиб берилмоқда.

Колхоз раиси ўз докладида ердан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш тўғрисида алоҳида тўхталди. Бунда у такрорий экин экиш муҳим резервлардан эканлигини таъкидлади. Ишни шу асосда олиб боришга жиддий эътибор бераётган бригадаларда эртаги картошка, пиёз, сабзи ва бошқа экинлардан ҳам, уларнинг ўрнига экилган кечки экинлардан ҳам юқори ҳосил олинмоқдаки, бундай бригадаларда бир гектар ердан олинаётган ҳосилнинг ялпи миқдори 40 тонна ва ундан ҳам кўп бўлмоқда. Бу билан колхозда маҳсулотнинг ялпи миқдори йил сайин ошмоқда.

Докладчи ва музокарага чиққан колхоз агрономи **И. Эшонов** ҳамда бригада бошлиқлари сабзавот экиладиган ерларга кўпроқ органик ўғитлар солиш тупроқ унумдорлигини ошириш билан бирга маҳсулотни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилашда катта роль ўйнашини ўз тажрибалари асосида сўзладилар.

Икки йилдирки, колхозда теплица хўжалиги намунали ишлаб турибди. Ўтган йили қишда ва бу йилги декабрь-январь ойларида теплица ходимлари шаҳарликларга кўп миқдорда бодринг ва помидор етказиб бердилар.

Полиэтилен пленкалари тагида маҳсулот етиштириш колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг асосий мақсадларидан бири бўлиб қолган. Бу тадбир изчиллик билан амалга оширилаётгани сабабли колхозда эртаги экинлар барвақт пишиб етилмоқда ва шаҳарликлар дастурхонига жўнатилаётир.

Колхоз бош инженери **А. Аҳмадхўжаев** ўз сўзини сабзавотчиликни механизациялаш даражасини кенгайтириш йўлида амалга оширилаётган тадбирларга қаратди. Кейинги йилларда колхозда сабзавот экинлари кўчати машиналар ёрдамида экилиб, маҳсулотни йиғиштириб олишда механизмлардан кенг фойдаланилаётир. Колхоз комсомол ташкилотининг секретари **Н. Жўраева** қишлоқ ёшлари далачилик, чорвачилик ишларида актив иштирок этаётганликлари бу соҳада кексалар тажрибасидан яхши фойдаланиб, колхознинг умумий юксалишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётганликларини сўзлаб берди.

Узумчилик ва боғдорчилик бригадасининг бошлиғи, коллективлаштириш ветерани **А. Аҳмедов** ҳисобот-сайлов йиғилишида ўзи раҳбарлик қилаётган боғдорчилик, узумчилик бригадасида олиб борилаётган ишлар ҳақида гапирди. Кейинги йилларда колхоз узумзорлари юқори ҳосил берадиган бўлиб қолди. Бундан 7—8 йил илгари гектаридан уч-тўрт тоннадан узум ҳосили олинаётган бўлса, бу йил колхозда гектаридан салкам 12 тоннадан узум олиндики, унда кексалардан иборат боғдорчилик бригадаси миришкор кишиларининг ҳиссаси катта бўлди. Кекса боғбонлар 1974 йилда 240 тонна узум етиштириш, ҳосилдорликни 15 тоннадан оширишга қатъий сўз берганликларини бригада бошлиғи йиғилиш қатнашчиларига сўзлаб берди.

Абдураҳмон Аҳмедов ўз сўзида давом этиб, колхознинг саккиз гектар олмазори борлиги, ундаги айрим мева дарахтлари ўз вақтида яхши пайванд қилинмаганлиги учун ҳозирги пайтда мутлақо ҳосил бермаётганлиги учун колхоз правлениесидан ана шу ҳеч қандай даромад бермаётган боғни бузиб ток экиш мўлжаллари борлигини айтди. Колхозчилар бу таклифни якдиллик билан маъқулладилар.

Колхозчиларнинг ҳисобот-сайлов йиғилишларида мусобақадош, қўшни. «Ленин йўли» колхозининг раиси, республикада хизмат кўрсатган агроном **С. Муҳаммаджонов** сўзлаб, мусобақадошларни беш йилликнинг тўртинчи йилида янада катта муваффақиятларга эришиш учун биргаликда фидокорона меҳнат қилишга чақирди.

Умумий мажлис колхоз правлениесининг янги составини ва унинг раисини сайлади. Колхоз раиси қилиб **З. Жалилов** сайланди.

Йиғилишда область партия комитетининг секретари **М. Камолов** нутқ сўзлади.

С. МАҲКАМОВ.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

БУТУН КУБА ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ВИЗИТИ БИЛАН ЯШАМОҚДА

ГАВАНА, 31 январь. (ТАСС). Ҳозир бутун Куба КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев визити билан яшамоқда. Матбуот, радио ва телевидение Леонид Ильич Брежнев умумхалқ томонидан иззат-икром билан кутиб олинганлигини, унинг Кубага визитининг тарихий аҳамиятини таъкидламоқдалар.

«Гранма» газетасининг сони Хосе Марти номидаги революция майдонида бўлиб ўтган Куба-Совет дўстлигининг катта митингига бағишланди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг «модомики, ҳозир инсоният мустаҳкам тинчликка ҳар қачонгидан ҳам яқинлашиб қолган экан, бу нарса аввало социализм мамлакатлари қатъий ва изчил куч-ғайратларининг натижаси эканлигини тўғридан-тўғри айтмоқ керак» деган сўзлари ва Куба Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Фидель Кастронинг «шу учрашув бўлиб турганлигининг ўзи революцион халқимиз матонат ва қатъият билан қилган ҳаракатларнинг ҳамда Ленининг улуғ Ватани курашимизнинг ҳал қилувчи дамларида беғаразлик ва саҳийлик билан бизга ёрдам қўлини узатиб, қардошларча бирдам бўлганлигининг қонуниятли натижасидир», деган сўзлари биринчи саҳифада катта сарлавҳалар билан берилган.

«Гранма» газетаси Л. И. Брежнев ва Фидель Кастро нутқларининг тўла текстини, К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин, Латин Америкасида миллий озодлик ва революцион кураш атоқли раҳбарларининг портретларини босиб чиқарган. Митинг тўғрисидаги фоторепортаж бутун саҳифани эгаллайди. Фоторепортаж марказида пойтахт меҳнаткашларини минбардан туриб табриклаётган Л. И. Брежнев ва Фидель Кастронинг катта сурати берилган.

Хоакин Орамас Куба—Совет дўстлигига бағишланган оммавий митингга тўхталиб, «Гранма» газетасида қуйидагиларни ёзади: «Қалбларда буюк образларни келтириб чиқарувчи сўзлар бор. Бу сўзлар кишиларда энг чиройли ҳис-туйғуларни келтириб чиқаришга, уларнинг ишончини мустаҳкамлашга ёрдам беради, уларга куч-ғайрат бағишлайди. Л. И. Брежнев билан Фидель Кастронинг тарихий митингда айтган сўзлари шундай сўзлар бўлди. Тарихий митингда иштирок этган миллионлаб кубаликлар революцияга ва интернационалист халқлар ўртасидаги қардошликка содиқ эканликларини яна бир бор тасдиқладилар».

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ПРАГА. Совет ва Куба давлат байроқлари, қизил байроқлар, Совет Иттифоқидан келган азиз меҳмонни қутловчи транспарантлар, гулдурос олқишлар — шуларнинг ҳаммаси Гаванадаги Совет-Куба дўстлиги митингида ҳукм сурган вазиятни характерлаб турибди, деб ёзади «Руде право» газетаси.

Братиславадаги «Правда» газетаси Л. И. Брежневнинг визитини СССР билан Куба ўртасидаги муносабатлар ривожидаги жуда муҳим босқич деб бутун Америка қитъаси ҳаётидаги жуда катта сиёсий воқеа деб атайди.

ВАРШАВА. КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг визити натижасида Совет-Куба дўстлиги янада самаралироқ ривож топади, деб ёзади ҳафталик «Перспектива» газетаси. Социализм биринчи мамлакати—СССРнинг ғарбий ярим шардаги социалистик система биринчи бўғини — Куба билан мустаҳкам интернационал алоқалари, қардошларча ҳамкорлиги янада кўпроқ кучаймоқда.

МЕХИКО. «Биз, Мексика социалистлари, — деди Мексика Социалистик халқ партиясининг Бош секретари Х. Гарсиа шу партиянинг Мехикодаги активларининг йиғилишида сўзлаган нутқида, — буюк совет давлатининг вакили бўлган Л. И. Брежневнинг Кубага қилаётган визитини қардошларча табриклаймиз. Совет давлати ленинча ташқи сиёсатни ўтказиб келмоқда, ўз мустақиллиги ва социал тараққиёти ҳуқуқини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган халқларни, барча ватанпарварларни ва демократик кучларни қатъият билан астойдил қўллаб-қувватламоқда. Бу визит жаҳон социализм системаси мамлакатларининг Латин Америкасида ўз озодлиги учун империалистик эксплуатацияга қарши, иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлаш учун курашаётган халқлар билан дўстлиги ва бирдамлигини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилиши ҳеч шубҳасиз».

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ матбуоти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Кубага қилаётган визитига катта эътибор бермоқда. ЮПИ ва АП ахборот агентликлари Гаванадаги Куба-Совет дўстлиги митинги тўғрисидаги ҳисоботларни тарқатдилар. Агентликлар Л. И. Брежневнинг митингдаги нутқидаги «Революцион Куба ҳеч қачон ёлғиз бўлиб қолгани йўқ ва ҳеч қачон ёлғиз бўлиб қолмайди», «Куба-қардошлик, ўртоқлик ва беғараз ўзаро мададкорлик алоқалари билан жипслашган давлатлар катта оиласи жўшқин ҳаётининг актив ва иззатли қатнашчисидир», деган сўзларини алоҳида бўрттириб кўрсатмоқдалар.

Ҳамма газеталар КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг: Совет-Америка муносабатлари яхшилана бошлаганлиги ялпи тинчлик учун фойдалидир, деган фикрини уқтириб ўтмоқдалар.

«Нью-Йорк таймс» газетаси Л. И. Брежневнинг Кубага қилган визитига бағишланган редакцион мақоласида АҚШ билан Куба ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш масаласини тилга олади. «Вашингтон билан Гавана ўртасидаги бир мунча нормал муносабатлар, — деб ёзади газета,—Совет-Америка муносабатларидаги кескинликни янада юмшатишга кўмаклашган бўлур эди. «Вашингтон Пост» газетаси шу муносабат билан сенатор Фулбрайтнинг: «Кубага нисбатан АҚШ позициясини ўзгартириш вақти аллақачон келган» деган гапини эслатиб ўтади.

(ТАСС, 30 январь).

ЧЕТ ЭЛ КОМПАНИЯЛАРИНИ НАЦИОНАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИШ УЧУН

ИСЛОМОБОД, 31 январь. (ТАСС). Мамлакат парламентининг депутатлари, шу жумладан Покистон ҳукмрон халқ партиясининг вакиллари Покистондаги чет эл нефть компанияларини национализация қилишни ёқлаб гапирдилар. Улар ҳукуматнинг нефть маҳсулотлари сотиш устидан назорат ўрнатиш ҳақидаги қарорини муҳокама қилиб, чет эл нефть компанияларининг фаолияти Покистоннинг миллий манфаатларини мустаҳкамлашга тўсқинлик қилмоқда, деб таъкидладилар.

ИМТИЁЗЛИ ШАРТЛАРДА

ДЕҲЛИ, 31 январь. (ТАСС). Ҳиндистон қишлоқларини электрлаштириш давлат корпорацияси мамлакат жанубидаги тўртта штат — Тамилнаду, Андхра Прадеш, Карнатака ва Керала штатларининг қишлоқ районларини электрлаштириш эҳтиёжлари учун имтиёзли шартларда умумий ҳажми 560 миллион рупия қарз берилишини тасдиқлади. Корпорация программасида, Жанубий Ҳиндистондаги қарийб саккиз минг қишлоқни электрлаштириш кўзда тутилади. Жанубий Ҳиндистондаги йирик Тамилнаду штатида уч мингдан ортиқ қишлоқ яқин вақт ичида электр энергия билан таъминланади.

ИСРОИЛНИНГ ИҒВОГАРЛИГИ

БАЙРУТ, 31 январь. (ТАСС). Исроил артиллерияси ўтган кечаси Ливаннинг мамлакат жанубида жойлашган Маркаба, Бени-Хайян, Талус ва Слуки аҳоли пунктларини қаттиқ тўпга тутди. Тўпга тутиш саккиз соат давом этди, катта моддий зарар етказилди.

Исроил самолётлари Ливаннинг осмон чегарасини кеча яна бузиб кириб, республиканинг жанубий районлари устида учиб юришди.

Руминия автомобиль саноати тобора ривож топмоқда. Бунда Совет Иттифоқининг ёрдами катта бўлмоқда. Брашовдаги «Стягул Рошу» заводи замонавий типда кўплаб турли машиналар ишлаб чиқармоқда. Суратда: Корхонанинг машиналар йиғиш участкасида.

АДЖЕРПРЕСС — ТАСС фотоси.

ХОТИРА КУНИ

ДЕҲЛИ, 31 январь. (ТАСС). Ҳиндистон халқи Ҳиндистон миллий-озодлик ҳаракатининг атоқли арбоби Махатма Ганди ҳалок бўлган кун йиллигида мамлакат мустақиллиги учун қурбон бўлган жангчилар хотираси кунини нишонлади.

Эрталабданоқ бир неча ўн минг киши 1948 йилда ёлланма қотил ўқидан ҳалок бўлган Махатма Ганди кремация қилинган жой Ражгхатуга келдилар ва гулчамбарлар қўйдилар. Ёдгорликни келиб кўрганлар орасида республика президенти В. В. Гири, Бош министр Индира Ганди, мамлакат марказий ҳукуматининг аъзолари бор эди.

„Европанинг ўткир проблемаси“

НЬЮ-ЙОРК, 1 февраль. (ТАСС). Американинг «Форчун» журнали Ғарбий Европа мамлакатларида хорижий ишчилар проблемасини «бугунги Европанинг ўткир проблемаси» деб атади. Бу проблема иқтисодий жиҳатдан унча тараққий этмаган мамлакатлар — Греция, Туркия, Испания, Жазоир ва бошқа мамлакатлардан кўплаб малакасиз ишчи кучлар келтирилиши сабабидан вужудга келди.

Энг оғир ва ифлос, бинобарин энг оз ҳақ тўланадиган ишларни бажарувчи чет элликларнинг албатта, одам нормал яшай оладиган уй-жойларга ҳақ тўлашга қурби етмайди. Шунинг учун, деб ёзади журнал, катта-катта шаҳарларнинг ташландиқ районларида одамларга тўлиб-тошган, уйларининг ижара ҳақи катта ва жамиятнинг социал мағзини бузадиган ҳамма нарсаларга эга бўлган ҳақиқий кулбахоналар кўпая бошлади.

ВЛАСОВЧИЛАРНИНГ СОТҚИНЛИГИНИ А. СОЛЖЕНИЦИН ҚАНДАЙ МАДҲ ЭТДИ

ЎЗ ҚАЛАМИНИ империалистик реакциянинг энг қора кучлари хизматига бағишлаган, совет халқи ва унинг шонли ишларидан батамом ажралиб қолган муртад — А. Солженицин анчадан буён ана шундай бўлиб қолди. Расмий равишда ҳанўз совет гражданй ҳисобланадиган бу жаноб бир «адабий приём»ни билади: душманлигини яширмай барча советларга хос нарсани, совет кишиларининг революцион руҳи ва меҳнатини қоралайди.

«Гулаг ороллари» — Солженициннинг ёзганлари ичида энг ҳаёсиз антисовет асаридир.

Реакцион буржуа пропагандаси А. Солженициннинг янги асарини «китоб бомбаси» сифатида, «Совет Иттифоқи ҳақидаги сенсацион асар» сифатида тақдим қилишга уринмоқда. Китобни кўкларга кўтариб мақташмоқда. Музикани буюраётган киши албатта нима қилаётганлигини билади. Солженицин бекорга яна даврага олиб чиқилгани йўқ. Ашаддий антикоммунистлар бекорга Солженицинга мадҳ ўқишаётгани йўқ, эски нацист ва эсэсчилар эса ўз қувончларини яширишмаяпти. Солженицин Совет ватанининг хоинлари ва сотқинлари, барча антисовет кишилар, антикоммунистларнинг беҳуда олқишларига сазовор бўлаётгани йўқ. Ватан сотқинлари эса ундан шунинг учун айниқса миннатдор бўлмоқдаларки, у уларни унутмай китобнинг бобларидан бирини бағишлаб, унда, сирасини айтганда, сотқинлик ва хоинликка мадҳия ўқиди.

Солженициннинг антисовет бўҳтонига алоҳида эътибор қилмаса ҳам бўларди, бундай бўҳтонларнинг кўпи чет элда из қолдирмай ўтиб кетди, чунки ёлғоннинг умри қисқа. Лекин бу ерда бир нарсани ҳисобга олиш керак: автор кўнгилчан китобхонни назарда тутиб, тарихга мурожаат қиларкан, ишончли фактлар ўрнига китобхонга тарихни сохталаштириб кўрсатади ва ўзининг барча уйдирмаларини сохталаштирилган негизда баён этади. Маълумки, туҳматчининг ўз мантиқи бор — у ҳақиқат масалалари устида бош қотириб ўтирмайди, унинг учун муҳими — хизмат қилаётган одамининг кўнглини дурустроқ олиш.

Биз тўхталадиган бобнинг саҳифалари Солженициннинг сотқинлик ва хоинлик мавзусини ёритганлигига ибратли мисол бўлибгина қолмай, умуман китобда ёзилган нарсаларнинг ҳаммаси учун характерлидир. Бу ерда Солженициннинг дунёқараши айниқса бўртиб кўринади. Солженицин Власовни, власовчиларни ва Совет ватанининг бошқа хоинларини мадҳ этаркан Совет ҳокимияти билан, социализм билан курашганларнинг ҳаммаси ҳақ бўлган, деган фикрни билдиради. Шунинг учун ҳам у совет халқига қарши қўлда қурол билан курашган сотқинларга мадҳ ўқийди. Ватан учун ҳаёт—мамот соатлари келганда фашист босқинчларига қарши урушга бутун мамлакат кўтарилганлиги, миллионлаб совет кишилари ҳаётини аямай босқинчиларга қарши ҳамма жойда — фронтда ва фронт орқасида, партизан отрядларида ва қўшилмаларида, душман эгаллаб олган ерда яширин ҳолда курашганликлари ҳаммага равшан бўлсада, булар Солженицинни сира ҳаяжонлантирмайди. Унинг «қаҳрамонлари», унинг «идеали» — сотқин Власов ва власовчилар. Уларни совет тартибларига нафрат билан қараганликлари учун, ўз Ватанига қарши борганликлари учун у шарафлайди. Агар уларни гитлерчилар яхши уюштира билиб кўпроқ ишонч билдирганларида эди, Солженициннинг фикрича, улар муваффақиятга эришган бўлар эканлар.

Зарба ҳозирги даврамизга ҳам қаратилган. Солженицин власовчиларни оқлаб, шундай дейди: ҳар қандай сотқинликни, у қандай миқёсда бўлмасин ва ким томонидан қилинмасин, оқлаш мумкин. Шу йўсинда Солженицин ўзининг сотқинлигини ҳам оқлашга уринади.

Табиийки, Солженицинга унинг тарихни ва ҳозирги замонни «кўриши»ни тасдиқлаб турувчи «далиллар» керак. Бу «далиллар» умумий қабул қилинган фикрга тўғри келмайди. Власов — қасамхўр, унинг номи норвеж фашистларининг бошлиғи Квислингнинг номига ўхшаб разил хоинликнинг синонимидир. Солженициннинг фикрича, Власов «Россия учун азалдан ва чуқур қайғуриб келган», унинг ихтиёрий равишда асир тушиб, Гитлерга хизмат қила бошлаганлигига гўё ўзи ва 2-зарбдор армиянинг нонилож аҳволда қолганлиги сабаб бўлган эмиш.

А. А. Власов аслида ким? Фактларни келтирамиз. Власов Нижегород губерниясидаги Ломакино қишлоғида яшовчи ўзига тўқ деҳқоннинг ўғли эди. У руҳоний бўлмоқчи эди, шунинг учун диний мактабга ўқишга киради. Революция унинг режаларини барбод этди. Қизил Армияга чақирилган Власов граждантлар урушидан кейин ҳарбий бўлишга аҳд қилди. Катта қобилияти йўқ эди, шунинг учун ҳарбий лавозими жуда секин кўтарилиб борди. 1942 йил апрелида генерал-лейтенант Власов Волхов фронтига 2-зарбдор армиянинг қўмондони этиб тайинланади. 2-зарбдор армиянинг қуршовда қолиши ва душман ҳалқасини ёриб ўтиш учун бўлган муваффақиятсиз уринишлар, кўрганларнинг далолат беришича, Власовни руҳий тушкунликка солган. Бу мураккаб шароитда Власовнинг илгари чуқур яширинган сифатлари — айнималиги, қўрқоқлиги тўла-тўкис намоён бўлиб, уни Ватанга хиёнат қилишга олиб келди.

А. А. Власовнинг оқибат тақдири маълум: 1946 йили Власов ва унинг яқин ҳомийлари Ватанга хиёнат қилганлиги ва герман разведкасининг агентлари сифатида СССРга қарши актив жосуслик-қўпорувчилик ишлари учун ўлим жазосига ҳукм этилди.

Совет адабиётида ҳам, чет эл адабиётида ҳам Власов ҳақида мунофиқ, ўз манфаатини кўзлайдиган, мансабпараст деган фикр аввалдан ва рад этиб бўлмайдиган даражада тасдиқланган. Адабиётдаги власовчи Солженицин учун эса у — «буюк, ҳаддан ташқари қобилиятли шахс».

Солженициннинг ёзишича, Власов асир тушган вақтга келиб, айрим бошқа хоинлар «Сталин ҳукуматининг сиёсати билан келишмаганликлари ҳақида ўз фикрларини билдирган эдилар. Лекин чинакам катта шахс етишмай турганди. Бу шахс Власов бўлди» Солженицин шу йўл билан Власовдан сиёсий раҳбар, Совет ҳокимиятига қарши «ғоявий» курашчи ясамоқчи бўлади. Лекин, бундай «сиёсий ниқоб» гитлерчиларга ва Власовнинг ўзига қандай бўлмасин бирон «сиёсий платформа» билан унинг сотқинлигини яшириш учунгина керак эди. Унинг фашистларга малайлигини оқлайдиган «сиёсий платформа» керак эди. Аслида Власов Гитлернинг ва гитлерчиларнинг оддий қўғирчоғи, уларнинг содиқ лаганбардори эди.

Солженициннинг таъкидлашича, Власовни гитлерчилар томонига ўтишга оғдирган нарса совет Олий Қўмондонлиги Власовни армияси билан ўз ҳолига ташлаб қўйганлиги бўлган эмиш.

Бу нотўғри Бош штаб Ҳарбий тарихий бўлимининг авторлар коллективи томонидан архив ҳужжатларига асосланиб ёзилган «Ленинград учун жанг» капитал асари (Воениздат, 1964) ёки ўша вақтда Волхов фронти қўшинлари қўмондони бўлган Совет Иттифоқи Маршали К. А. Мерецковнинг хотиралари («Халқ хизматида». Политиздат, 1968) билан танишиб чиқиб, А. Солженициннинг гаплари қанчалик бўҳтон ва бебурдлигига ишонч ҳосил қилиш мумкин. Бу китобларда 1942 йил баҳори ва ёзида Ленинград яқинида вужудга келган вазият 2-зарбдор армия жангчилари тушиб қолган оғир аҳволнинг сабаблари батафсил ва объектив баён этилган.

Армия Любанга ҳужумни давом эттира олмаслиги маълум бўлгач, Власовга қўшинларни қуршовдан мавжуд оралиқ орқали олиб чиқиш буюрилган эди. Бироқ, Власов шошилмади, ҳаракат қилмади, қанотларни таъминлаш юзасидан тадбирий чоралар кўрмади, қўшинларни тез ва яширин олиб чиқиб кетишни ташкил эта олмади. Бу немис-фашист қўшинларига оралиқ йўлни кесиб қўйиб, қуршов ҳалқасини беркитиш имконини берди.

Олий қўмондонлик Қароргоҳи жанговар ҳаракатлар районига Волхов фронти қўшинларига қўмондон бўлиб тайинланган маршал К. А. Мерецковни ва Қароргоҳ вакили А. М. Василевскийни дарҳол юборди. Уларга қандай бўлмасин, 2-зарбдор армияни қуршовдан чиқариб олиш, ҳатто оғир қуроллар ва техникани ташлаб бўлса ҳам олиб чиқиш топширилган эди. Қуршовда қолганларни қутқариш учун барча чоралар кўрилди. 1942 йил 10 июндан 19 июнгача аёвсиз жанглар тўхтовсиз давом этди, бу жангларда қўшинларнинг катта кучлари, 4-, 59- ва 52-армияларнинг артиллерия ҳамда танклари иштирок қилди. Немис қопқонида тор жойдан ёриб ўтиб, қуршовда қолган 2-зарбдор армиянинг катта қисми қутқариб қолинди. Солдат ва командирларнинг бир қисми партизан отрядларига қўшилиб кетди (шу жумладан, армия алоқасининг бошлиғи генерал-майор Афанасьев).

ВЛАСОВнинг ўзини ҳам унутганлари йўқ. Қароргоҳ буйруғи билан партизанлар уни зўр бериб қидирардилар. У бўлиши тахмин қилинган районга махсус радиопередатчикларга эга бўлган парашютчилар группалари ташланди. Власовни қидириш ишлари 1942 йил 16 июлида гитлерчилар йирик совет командирини асир олганликлари ҳақида хабар қилганликларидан кейин ҳам давом эттирилди. 22 июлда немислар А. А. Жданов имзо чеккан қуйидаги радиограммани қўлга туширдилар. У партизанлар отрядининг командири Сазановга йўлланган эди: «Қароргоҳнинг саволига жавоб беринг, сиз Власов ҳақида нима биласиз. У тирикми? Уни кўрдингизми? Сиз уни топиш учун қандай чора кўрдингиз?.. Уни топган заҳотингиз дарҳол самолёт учиб боради». Унинг тўғрисида қайғуришарди, уни излашарди. Фақат угина ҳеч ким ҳақида қайғурмас ва хиёнат қилиб ўзини сақлаб қолиш йўлларини изларди.

Партизанларнинг хабарларидан ва ўлжа олинган немис ҳужжатларидан маълум бўлишича, Власов 1942 йилнинг 12 июлида Пятница қишлоғида немис солдатларининг пайдо бўлишини хотиржамлик билан кутиб турган ва улар келиши билан: «Отманглар, мен — генерал Власовман», деб гитлерчилар томонига ўтиб кетади. Ўша куни уни 18-армия қўмондони генерал Линдеман ҳузурига элтадилар. Фактлар ана шундай.

Гитлерчилар бошқа асирлар каби уни қийнамадилар, урмадилар. Унинг ўзи хизматларини бажонудил тавсия этди. У Гитлерга содиқлик ҳақида қасам ичди: «Биз фюрер олдидаги бурчимиз деб...», «мен большевикларга қарши кураш бошлаш тўғрисидаги ниятларим ҳақида уларга гапириб бердим...»

Власов ғолиб деб тасаввур қилаётган душман оғушида тезроқ ва яхшироқ ўрнашиб олишга ҳаракат қиларди. Чунки, 1942 йил ёзида Совет Армиясининг фронтдаги аҳволи жуда оғир эди. Фашист қўшинлари яна ҳужумга ўтдилар. Улар Севастополни ишғол қилиб, Сталинград ва Кавказ томон силжирдилар. Ўша пайтда Власов Сиверскдаги 18-армия қароргоҳида немис офицерлари қаршисида ғоз туриб, қулларча итоатгўйлик ила генерал Линдеман билан ёнма-ён туриб сўроқ пайтида суратга тушади ва тўла-тўкис маълумотлар беради.

Кейинроқ у Гатчинада бўлганда ва гитлерчи офицерларнинг банкетида сўз олиб гапирганида тез орада «қамал қилинган Ленинградда хўжайин сифатида немис офицерларини кутиб олиш» нияти борлигини айтиб, уларни ишонтиради. Совет кишилари, айниқса, шу кунларда Ленинграднинг қамалдан озод этилганлигининг 30 йиллигини нишонлаётган ленинградликлар Власовнинг қабиҳ хоинлигини ҳеч қачон унутмаганлари каби, улар оғир тўплардан Ленинградни мунтазам ўққа тутиб турган гитлерчилар олдида ички қочоқ Солженициннинг жонбозлик қилаётганлигини ҳам ҳеч қачон кечирмайдилар.

Нима учун Солженицин айнан Власовни танлаб олди, масалан, генерал Д. М. Карбишевни эмас? Ахир у ҳам шундай немислар асирлигида бўлган-ку. М. В. Фрунзе номли Ҳарбий академиянинг профессори Д. М. Карбишев Власовдан фарқли ўлароқ гитлерчиларнинг уларга хизматга ўтиш тўғрисидаги барча таклифларини нафрат билан рад этди, Маутхаузен зиндонида азобли ўлимни афзал кўрди. Нима учун Солженициннинг эътиборини фашистлар асирлигида ватанпарварларнинг махфий группасига раҳбарлик қилган ва гестапо қийноғида ҳалок бўлган генерал Г. И. Тхор жалб этмади? Ёки Власовнинг душман билан ҳамкорлик қилиш ҳақидаги таклифларини нафрат билан рад этган генерал М. Ф. Лукин жалб этмади? Нима учун Солженицинни сотқинлик йўлига ўтмаган, фашистларнинг концлагерларида ҳалок бўлган бошқа совет генераллари қизиқтирмади? Айтайлик, нима учун Солженициннинг эътиборини деярли ўша маҳалда, 1942 йилнинг баҳорида қўшинларнинг бир қисми билан биргаликда Вязьма ёнида қуршовда қолиб кетган Ғарбий фронт 33-армиясининг командарми генерал-лейтенант М. Г. Ефремовнинг жасур сиймоси ўзига тортмади? М. Г. Ефремов оғир ярадор бўла туриб, сўнгги соаттача жангга раҳбарлик қилди ва асирга тушишни эп кўрмай, ўзини-ўзи маҳв этди. Совет халқи уни қаҳрамон ва ватанпарвар сифатида хотирлайди. Вязьмада Михаил Григорьевич Ефремовга улуғвор ёдгорлик ўрнатилган.

Чунки, Солженицинга фақат сотқинларгина руҳан яқин, шу боисдан ҳам у уларни сотқинларча мадҳ қилади: «Қаерга ундамасин, тутаб турган жангоҳ узра ёлланганларнинг чақириқларида озодлик ва ҳақиқий ҳаёт шарпаси бор эди! Власов батальонларига. Красновнинг казак полкларига. Бўлажак Атлантик тўлқинларини мустаҳкамловчи меҳнат батальонларига. Норвегия кўрфазларига. Ливия қумликларига... Ниҳоят партизанларни қувиб ва ушловчи қишлоқ полицайчилари бўлишга... Қаерга у чорламасин, хоҳлаган жойига...»

У «ҳар қандай эсэсчиларга қараганда ашаддийроқ урушганлиқлари учун ҳам власовчи-сотқинларни қаҳрамон қилиб кўрсатишга уринади ва гўё хоинларнинг матонатидан гувоҳлик берувчи лавҳаларни келтирмоқчи бўлади. Аслида эса гитлерчилар совет ҳарбий-асирларидан тузилган бўлинмаларни уларнинг содиқлигига ишонмасдан совет-герман фронтига юборишдан чўчирдилар. Уруш тарихи бундай бўлинмаларнинг бутунлай партизанлар ёхуд Совет Армияси томонига ўтиб кетганликлари ҳақида кўпгина фактларни билади.

Аммо, Солженицин булар ҳақида ёзмайди. Унинг бутун меҳри ашаддий сотқинлар томонда. У уларнинг маҳкумлиги, қисматларининг чор-ночорлиги тўғрисида шайтонларча кўз ёши тўкади.

Солженицин «РОА»-«Рус озодлик армияси» деб аталмиш власовчилар батальонларига одамларни қандай сабаблар келтирганлигини гўё билағон шахсдай тадқиқ қилмоқчи бўлади. «Фақат охирги зарурат, фақат энг сўнгги тушкунлик, фақат совет тузумига нисбатан бўлган қаттиқ нафрат». Солженицин бу ерда ҳам мўлтонилик қилиб, истакни ҳақиқат қилиб кўрсатишга уринади.

Шубҳасиз, власовчилар орасида душманлар хизматига ўз хоҳиши билан ўтган ашаддий аблаҳлар, ўтмишда жиноятчи бўлган, советларга қарши кайфиятдаги элементлар бор эди. Лекин, нацистлар пропагандаси томонидан шунчаки алданган, қўрқитилган одамлар ҳам оз эмас эди.

Солженициннинг антисовет «монолит» тўғрисидаги сўзлари унга соддадил китобхонни гўё Советлар ҳокимиятига нисбатан қандайдир «оппозиция» мавжудлигига ишонтириш учун керак бўлиб қолганга ўхшайди. Айни вақтда Солженициннинг ўзи нолийди: «Гитлер ва унинг атрофидагилар ҳамма ерда чекинаётган бир пайтларида, ҳалокатлари арафасида ҳам айрим рус қўшилмаларига, бир бутун рус дивизияларига, мустақил, уларга бўйин эгмаган Россиянинг соясига нисбатан бўлган ўзларининг турғун ишончсизликларини ҳамон енголмадилар». Мана сизга «монолит»!

Уруш тугагач, деярли ўттиз йилдан сўнг, урушларнинг энг қирғинлиси чекига тушган ўз халқига нисбатан қаҳру-ғазаб иғвосини сочиш учун, жилла қурмаса уруш охирида сотқинлар полкларининг СССР га қарши ташланмаганлиги ҳақида афсус-надоматлар чекиш учун қанчалик ичи қора бўлмоқ керак!

Октябрь ғалабаларини, Совет ҳокимиятини ҳимоя қилган, юз минглаб ўғлонларини қурбон бериб, фашистлар асоратидан ўз ерини, Шарқий ва Марказий Европа мамлакатларини халос этган армия — Совет Армияси ҳақида оғиз очар экан, дарҳол Солженицин гапларида ғазабнок оҳанг пайдо бўлади.

Солженицин Гитлерга қарши коалициядаги бизнинг иттифоқчиларимизни ҳам тинч қўймайди. Табиий, у фашистлар блокига тил тегизмайди. Жиноий урушни бошлаганликлари учун ҳам, инсоният йўқотган катта қурбонлар учун ҳам Сложенициннинг, албатта, уларга ҳеч қандай даъвоси йўқ. Шунингдек, вақтинча босиб олинган ерларда террорчи фашистлар диктатураси ҳунрезлик қилганликлари учун ҳам унинг ҳеч қандай даъвоси йўқ. У бу соҳада улар билан бир жон бир тан. Лекин, иттифоқчиларга бир масалада таъна тошини отиб қолса бўлади. Нима учун денг? Улар власовчиларнинг сарқитларини сақлаб қолишга ҳаракат қилмаганликлари учун...» Уларнинг бутун умидлари фақат иттифоқчилардагина эди, — деб марсия ўқийди Солженицин, — улар иттифоқчиларга керак бўлиши мумкин эди, шунда немис сиртмоғида узоқ осилиб турганликлари бир маъно кашф этарди».

Энг зўри буёқда. Солженицин Рузвельт ва Черчиллни «шундоқ сезилиб турган доимий калтабинлик ва ҳатто бефаросатлик» да айблайди: «Қандай қилиб улар 41-йилдан 45-га келиб Шарқий Европа мустақиллигини ҳеч қанақа қилиб гарантиялай олмадилар? Қандай қилиб улар кулгили, ўйинчоқ тўртзонали Берлин учун (ўзларининг бўлажак ожиз жойлари) Саксония ва Тюренгиянинг бепоён областларини бериб қўйдилар?» у давом этади: «Айтишларича, Сталиннинг япон урушида албатта иштирок этиши ҳисобига улар шундай қилганлар. Қўлларида атом бомбаси бўла туриб, Сталинга топширганлар... Бу сиёсий соҳада мажруҳлик эмасми?»

Ҳа, Солженициннинг мажруҳлиги бу ерда яққол кўринади: Шарқий Европага мустақиллик гарантияси нима учун керак эди? Атом бомбасини портлатиб юбориш мумкин бўлганда нима учун «топшириш» керак эди, ақалли, Солженицин нафрат билан қараётган Совет Иттифоқига ўша бомба билан дўқпўписа қилиб қўйишса бўлмасмиди!

БАС, ЕТАР. Совет Иттифоқининг ғаразгўйлари нима учун Солженицинни «кўкларга кўтараётгани» равшан ва тушунарли. Шу жумладан, бадном «Свобода» радиостанцияси ҳам. Адабиётдаги сотқинликнинг ўз халқига, ўз Ватанига хоинлик қилиш билан бирикиб кетаётганлиги аниқ эмасми? «Свобода»нинг раҳбар ходимлари орасида Пилаев, Шамров тахаллусларидан фойдаланувчи Л. Павловский деган кимса ҳам бор. Павловский хиёнатчи Власов штабида махсус бўлим бошлиғи лавозимида бўлган. Ҳозир Солженицин билан Павловский бир бўйинтуруқда.

Нима эксанг, шуни ўрасан, дейдилар: барча софдил кишилар ҳамиша ёмонларни лаънатлаганлар. Солженицин айни вақтда мана шу лаънат оролларида турибди.

П. ЖИЛИН,
генерал-лейтенант, СССР Фанлар Академиясининг мухбир-аъзоси.

(«Известия», 29 январь).

Спортимиз юлдузлари

ЎЗБЕК ПАҲЛАВОНИ

...ДАВРАДА баланд бўйли, қадди-қомати келишган, кўкраклари, елкалари бўртиб чиққан, кулча юзли йигит пайдо бўлди.

У энгашиб тишида 200 килограммлик тош бойламларини даст кўтарди. Айни вақтда ҳар бири икки пуддан келадиган бир жуфт тошни ҳам икки қўли билан кифтигача олиб чиқди. Томошабинлар қойил қолиб уни қизғин олқишладилар. «Ҳозир полвон Мурoджон Меликўзиев устидан енгил автомашина ўтади!» деган сўзлар эшитилганда ҳаммаёқни ғалағовур босиб кетди. Сўнг орага жимлик чўкди...

Муроджон Меликўзиевни спорт мухлислари яхши танишади. Ҳосил байрами тантаналари кунлари Тошкент отчопарига ташриф буюрган минглаб пахтакорлар унинг ажойиб спорт маҳоратига яна бир бор қойил қолдилар. Муроджон дўстлари билан биргаликда турли-туман программалар бажариб, байрам аҳлининг зўр эътиборини қозонди.

Тўқлимергандан чиққан паҳлавонни фақат байрам кунлари эмас, балки ёз ойларида, таҳсилдан бўшаган дамларида пойтахт истироҳат боғларида, областимизнинг турли районларида мўл ҳосил усталари ҳузурида, ўз устозлари ва шогирдлари билан томошалар намойиш этаётган пайтларида неча-неча бор кўрганмиз.

М. Меликўзиев — студент. У Тошкент халқ хўжалиги институти планлаштириш факультетининг тўртинчи курси талабасидир. Муроджон яхши спортчигина бўлиб қолмасдан, аълочи, жамоатчи студент ҳамдир. Курсдошлари уни биринчи ётоқхона коменданти, институт касаба союз комитети раисининг ўринбосари сифатида ҳам яхши биладилар.

...1963 йилнинг баҳори эди. Бир куни Қўқон шаҳридаги 18-ўрта мактабда «Бугун полвон Тўланбой Қурбонов томоша кўрсатар эмиш» деган хабар тарқалди. Ҳамма бир зумда мактаб спорт залига тўпланди. Машҳур ўзбек паҳлавонининг намойиш этган томошалари йиғилганларда жуда катта қизиқиш уйғотди.

Томошадан кейин Тўланбой ака ҳузурига озғингина бир бола кириб келди ва ўзини шогирдликка олишни ўтиниб илтимос қилди.

— Отинг нима, укам,— деди Тўланбой янги танишининг билакларидан синовчан ушлаб.

— Муроджон... Муроджон Меликўзиев, ўнинчида ўқийман.

— Жудаям қизиқасанми, полвон бўлгинг борми?

— Жудаям, сизга ўхшаб...

...Мана шу учрашувга ҳам ўн бир йил бўлибди. Бу орада Муроджон Совет Армияси сафида хизмат қилиб қайтди. Тошкент халқ хўжалиги институтининг талабаси бўлди. Спорт соҳасида ҳам кўзга кўринарли ютуқларга эришди. Ўзбек миллий кураши бўйича биринчи разрядни қўлга киритди. Ўтган йилнинг охирларида эса Муроджоннинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа рўй берди. Унга СССР спорт мастери унвони берилди.

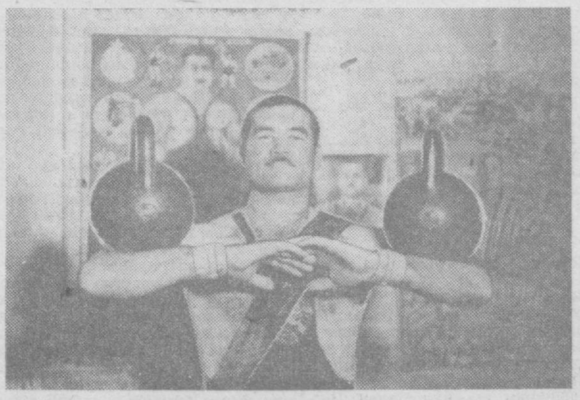

Суратда: М. Меликўзиев машқ лар пайтида.

Ж. Маматов фотоси.

М. Меликўзиев бу муваффақиятларга осонликча эришмади. Энг аввало, меҳнатсеварлик, эзгуликка интилиш фазилатларига эга бўлиш унинг шу даражага етишишида асқотди. У ўз устозларининг маслаҳатлари, ўгитларига қатъий амал қилиб, ўқишда ҳам, спортда ҳам янги-янги марраларни эгалламоқда.

— Спорт менинг доимий ҳамроҳимдир,— дейди Муроджоннинг ўзи,— ўқишда ҳам, ҳаётда ҳам қандай намунали натижаларга эришган бўлсам, ҳаммаси спорт туфайли, унга меҳр ва ихлос қўйганлигим туфайли деб биламан. Ҳеч ким табиатан кучли бўлиб туғилмайди. Спортни севиш, тинимсиз машқлар оқибатидагина бу гўзал санъатнинг соҳиби бўлиш мумкин!..

...Мана, саҳнада ўзбек полвони Муроджон Меликўзиев. У гавдасини кўприк ҳолатида тутиб турибди. Унинг устига икки киши чиқади, белига бир киши осилади, шу ҳолатда спортчи икки қўлида тўрт пуд қадоқ тошни осонгина кўтаради. Кейин уч кишини елкасига олиб, «Жонон» рақсига тушади. Ундан сўнг 50 миллиметрли тахтага 120 миллиметрли михни бир зарб билан қоқиб юборади. 500 килограммлик юкни кифти билан кўтарганда залда қарсаклар янграб кетади...

Ҳа, чиндан ҳам спорт — гўзаллик демакдир. Муроджон маҳоратини кўрган одамларнинг унга ҳаваси келмай, балли паҳлавон, демай иложлари йўқ.

СССР спорт мастери Муроджон Меликўзиевнинг ўқишларида, жамоат ишларида ва полвонлик санъатини янада мукаммал эгаллашида унга катта-катта муваффақиятлар тилаймиз.

У. РАҲИМОВ.

БИРИНЧИ ҚАВАТ ЕР ОСТИДА

159-қурилиш трестининг 8-бошқармаси бинокорлари қишлоқ хўжалигига агрохимия хизмати кўрсатувчи марказий институт филиалининг янги биносини қуришга киришдилар. Ана шу бино лойиҳасини «Союзспортпроект» институтининг Тошкент зонал устахонаси лойиҳачилари чизиб бердилар.

Бино олти қаватли бўлса ҳам, унинг кўриниши беш қаватли бинони эслатади. Бинонинг биринчи қавати ер остига жойлашади. Кенг ва ёруғ лекция заллари юқори қаватларда бўлади. Назарий билимларни амалий машғулотлар билан мустаҳкамлаш учун фанлар бўйича алоҳида лабораториялар ажратилади. 200 кишига мўлжалланган мажлислар зали, спорт зали, ошхона бунёд этилади. Бинонинг юқори қаватида алоҳида ишлаб чиқариш бўлинмаси мавжуд бўлади. Институт территориясида катта боғ ташкил этилади.

Бино Орджоникидзе районининг Луначарское шоссесида қад кўтараяпти.

ҲАВАСКОРЛАР ФИЛЬМИ КУРИГИ

Сўнгги вақтларда ҳаваскор-кинооператорлар сафи кенгайиб бораётир. Ўнлаб корхона ва ташкилотларда, олий ўқув юртларида ва техникумларда фильм яратувчи ҳаваскорлар тўгараги ишлаб турибди.

Ҳозир областимиз фильмлар яратувчи ҳаваскорлари Бутунитгифоқ фестивалига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Бу фестиваль шу йилнинг март ойида «Зарбдор меҳнатимиз сенга, Ватан» шиори остида ўтади. Яқинда ҳаваскор фильмларнинг область кўрик-конкурси ўтди. Унда биринчи даражали диплом ва мукофот Тошкент тўқимачилар саройининг ҳаваскор киночилари яратган «Вақт ва касб эгаллаш» кинокартинасига берилди.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Телеочерк. 10.20 — **Телеминиатюралар.** 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Мультфильмлар. 11.40 — Фақат осмон биздан баландда. 12.15 — Концерт. 12.50 — «Здоровье». 13.20 — Концерт. 14.00 — **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Кубада бўлишига доир.** 16.00 — ТОШКЕНТ. 16.05 — Мультфильм. 16.15 — Экран — болаларга. 17.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.00 — «Ахборот». 18.15 — **Оламга саёҳат.** 19.15 — «Фан» программаси. 19.45 — Ўн минут музика. 19.55 — Мусобақада энг муҳими. 20.10 — «Ахборот». 20.30 — Экранда — Андижон области. 22.00 — «Вақт». **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Кубада бўлишига доир.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 14.15 — «Замондас» программаси. 16.00 — МОСКВА. 17.00 — **Икки капитан** (бадиий фильм). 18.35 — Музикали программа. 19.40 — Цирк чироқлари. 20.25 — Аёллар ўртасида конькида тез югуриш бўйича Европа чемпионати. 20.45 — Музикали спектакль. 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.40 — **Генерал Раҳимов** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

3 ФЕВРАЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Фильм-концерт. 10.10 — **Мўъжизалар бошқармасидан келган сеҳргар** (телеспектакль). 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — «Будильник». 11.40 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 12.40 — Фигурали учиш бўйича Европа чемпионати. 14.00 — **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Кубада бўлишига доир.** 15.30 — Қишлоқ янгиликлари. 16.30 — **ТОШКЕНТ.** 16.35 — Болалар учун кинопрограмма. 17.05 — «Янгра, барабан», 17.45 — «Ахборот». 18.00 — Халқаро панорама (Москва). 18.30 — **Телеминиатюралар.** 19.10 — «Ахборот». 19.25 — Ўн минут музика. 19.35 — Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйсин! 20.00 — МОСКВА. Фигурали учиш бўйича Европа чемпионати. 22.00 — «Вақт». **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Кубада бўлишига доир.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.30 — МОСКВА. **Самовий ҳайдовчи** (бадиий фильм). 17.50 — Кинофильм. 18.00 — Киноэкран янгиликлари. 18.30 — Музикали киоска. 19.00 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 20.00 — ТОШКЕНТ. Концерт. 21.00 — **Ватан ишқи** (спектакль). 22.30 — «Азимут». 23.00 — Ҳужжатли фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 2/II да **Евгений Онегин,** 3/II да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Флория Тоска** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/II да **Аяжонларим,** 3/II да **Алишер Навоий** (кундузи), **Йўқолган узук** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/II да **Ҳижрон,** 3/II да **Ҳижрон** (кундузи), **Хонума хоним** (кечқурун)

КИНО

Ёмғир ёғди, излар ювилди — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», (11.45, 13.30, 20.45); «СПУТНИК», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бегуноҳ бўлса, озод эт! — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Тошдаги достон — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мушук излари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим — «КЎКЧА», А. НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Уч мушкетёр — ҲАМЗА (кундуз ва кечқурун).

Самовий саргузаштлар — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Она муҳаббати — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

Джо Хилл — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), **Севги анатомияси** (12.00, 16.00, 18.00, кундуз ва кечқурун).

Самовий саргузаштлар — «ЧАЙКА» (15.00, 16.00, 18.00).

СПОРТ

ЧЕМПИОНЛАРГА ОЛҚИШЛАР

Европа чемпионати мусобақаларида иштирок этган совет фигурачилари Ирина Роднина ва Александр Зайцев яна бир бор томошабинлар олқишига сазовор бўлдилар. Улар жуфт бўлиб учишда ҳаммадан ҳам юксак натижаларни қўлга киритдилар. Арбитрлар фигурачиларимиз бажарган программаларга 11 марта олий баҳо — 6,0 қўйдилар. Шу тариқа Ирина Роднина ва Александр Зайцев Европа чемпиони унвонига сазовор бўлдилар.

МАРТДА — КУБОК ЎЙИНЛАРИ

Олий ва биринчи лига командалари бошлиқлари ҳамда катта тренерларининг Бутуниттифоқ конференциясида 1974 йилда ўтказиладиган футбол бўйича СССР Кубоги ўйинларини март ойида бошлашга қарор қилинди. Кубок учун мусобақалашадиган командалар 6 мартда майдонга тушадилар. Ўша куни пахтакорчилар Бокунинг «Нефтчи» командаси футболчилари билан учрашадилар.

Тартиб бўйича кубок ўйинларида қатнашадиган командалар икки мартадан учрашишади. Босқичлардан муваффақиятли ўтган командаларнинг финал мусобақаси 10 август куни ўтказилади...

КУРАШ КЕСКИНЛАШМОҚДА

Жаҳон чемпионлигига даъвогар шахматчиларнинг бахси тобора кескинлашиб бормоқда. Илгари хабар берганимиздек, чорак финал мусобақаларида америкалик гроссмейстер Роберт Бирнни 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратган собиқ жаҳон чемпиони Борис Спасский биринчи бўлиб ярим финалга чиққан эди. Совет гроссмейстерлари Анатолий Карпов билан Виктор Корчной ҳам ярим финалга яқинлашиб қолганлар. Улар ўз рақиблари устидан 2:0 ҳисобида ғалаба қозониб турибдилар. Тигран Петросян ҳисобида эса бир очко бор.

БИРИНЧИ ТУРДАН СЎНГ

Кишинёв ва Минск шаҳарларида «А» класси биринчи лига аёллар командалари ўртасида баскетбол бўйича СССР чемпионатининг биринчи тур ўйинлари тугади. Тошкент физкультура институти спорт клуби баскетболчилари сўнгги учрашувларгача пешқадамлар сафида эдилар. Ўзбекистон вакиллари «Тарту» баскетболчилари устидан 65:48 ҳисобида ғалаба қозонганларидан сўнг Днепропетровскнинг «Сталь» командаси билан учрашдилар. Биринчи бўлим дуранг натижа билан тугади. Аммо учрашув охирида украиналик спортчилар янада активлашиб 65:60 ҳисобида ғалабага эришдилар.

САВОЛ ВА ЖАВОБ

Бирор кун йўққи, бирор киши бирор савол билан мурожаат этмаган бўлсин.

Савол тушмагур ҳам ҳар хил бўлади. Баъзисига дарров жавоб берасиз, келган киши қаноат ҳосил қилиб чиқиб кетади. Аммо, шунақа саволлар ҳам борки, жавоб берадиган бўлсангиз, кейин келиб чиқадиган машмашага чидашнинг ўзи бўлмайди. «Ҳа» ундай, ҳа бундай деб жавоб бераверишни биз масъулиятсизликка йўйганимиз учун аввал саволнинг туб маъносига етамиз.

Менга «Савдо соҳасида қаллобликка йўл қўйган ва Ўзбекистон ССР меҳнат ҳақидаги қонунлар Кодексининг 37 бандига биноан ишдан четлаштирилган шахсни район марказидаги бозорга директор қилиб тайинлаш мумкинми?» деган савол тушиб қолди.

Суриштиришни бошладик. Директорликка тайинланган киши ким? Илгари у қаерда, қандай вазифада ишлаган? Вазифасидан қувилишига нима сабаб бўлган?

Маълум бўлишича, Оҳангарон районидаги 8-магазиннинг мудири Ж. Рисқулов ўз иш даврида қатор қалбаки ҳужжатлар тузиш йўли билан мўмай даромад орттирмоқчи бўлган. Кўза кунда синмайди, кунида синади, дейилганидек, у кунларнинг бирида тонналаб узумни 22 тийин ўрнига 24 тийиндан чапараста қилиб, пуллаётганда қўлга тушади. Бу қилмишларига кўра у район савдо бўлими томонидан, юқорида айтганимиздек, ишдан бўшатилади.

Давлат кўзини бўяб, совет савдоси қоидасини қўпол равишда бузган бу киши орадан кўп ўтмай Оҳангарон район ижроия комитетининг собиқ раиси У. Умурзоқов раислигида ўтган мажлисда район марказидаги бозорга директорликка тавсия қилинади. Бу илтимос область савдо бўлими томонидан маъқулланади.

Шундай қилиб, илгарилари, яъни магазинда ишлаб юрган пайтда, унча-мунча молни фактурасиз «сув» қилишга ўрганиб қолган Ж. Рисқулов қарабсизки, бозорга директор. Ажабо! Шундай бўлиши мумкинми?

«Чақмоқ» «Мумкин эмас», деб жавоб беради.

Яна билмадик, Ж. Рисқуловни директорликка тасдиқлаган ташкилот раҳбарларининг асослари бордир. Ана шу жумбоқ ҳозирча ечилмай турибди.

«ЧАҚМОҚ» котиби.

ЁЗАБЕРИНГ

ЎТА БЕҒАМ, ВАЪДАБОЗ РАИСНИНГ КОЛХОЗ ҲАЁТИДАН ЁЗИШ УЧУН КЕЛГАН МУХБИРГА ДЕГАНЛАРИ

Колхозимиз табиати кўп хушҳаво,
ёзаверинг,
Сой бўйида сайр айламоқ кайфу-сафо,
ёзаверинг,
Бизлар қилган барча ишлар доим аъло,
ёзаверинг,
Ушбу колхоз раисиман, дебон доно,
ёзаверинг,
Ҳурматлиман, ҳурматимни этиб расо,
ёзаверинг!
Тўғри, ҳозир колхозимиз районда энг
ортда борар,
Серғайратмиз бир кун олға кетганлар ҳам
кетда қолар.
Ахир пойга бўлса мудом яхши отлар
кейин чопар,
Камчиликлар йўқолганда менинг обрўм
ортаборар
Танқид қилиб обрўимдан қилмай жудо,
ёзаверинг!
Шу кунларда ғўзалардан ёввойи ўт
баланд эрур,
Орасида қанча-қанча ҳашаротлар изғиб
юрур,
Кўрмасликка олинг, укам, йўқса бизга
қайда ҳузур,
Ёзганингиз босилгунча на ҳашарот, на ўт
қолур,
Ёввойи ўт, ҳашаротлар йўқ деб асло
ёзаверинг.
Август ойи ғўзаларни зўрға-зўрға
гуллатдик,
Сувсизликдан сарғайтирдик, шоналарни
ташлатдик.
Селитрни ғўзагамас, сабзавотга ишлатдик,
Ростни айтсам бу борада бир жасорат
кўрсатдик,
Муддатидан олдин план бўлур бажо,
ёзаверинг!
Агар план тўлмай қолса, бир баҳона
топажакмиз,
Айбимизни хаспўшлашиб, амаллашиб
ёпажакмиз,
Кимки бизни танқид қилса, хилват топиб
қопажакмиз,
Ишдан олиб ташласалар, кейин қайга
чопажакмиз?
Шу боисдан бизга фақат мақтов раво,
ёзаверинг!

Мурод КАЛОНХОНОВ.

ЭРКИН БАЁН

Тил-адабиёт ўқитувчиси синфга қўлларини ишқалаб киради, кейин оғзига тутиб, куф-куфлайди-да, оёқларини полга тап-тап уриб:

— Болалар,— дейди,— бир жуфт дарсимда хоҳлаган мавзуни танлаб, эркин баён ёзасизлар. Топшириқ шу. Тўполон қилинмасин.

Ўқитувчи шундай дейдию, синфдан чиқиб кетади...

Қўлтиқбой Шўхликбоевнинг ёзган эркин баёни (иншо) ўқитувчига жуда ёқиб қолади. Унинг дафтари қирғоғига ҳафсала билан чиройли қилиб «5»ни қўяди. Аслида Қўлтиқбойнинг боши учдан чиқмасди. Ўқитувчи баҳоларни эшиттираётиб, Шўхликбоевни мақтаб кетади.

— Болалар,— дейди у кучланиб,— Шўхликбоевга — «беш» баҳо! У ўз баёнида қиш кунлари қишлоғимизда рўй бераётган ҳақиқий аҳволни ҳаққоний ёритган. Баёнда у киноя, пичинг, кўчирма ва учирма сўзлардан ўринли фойдаланган. Тўқима, муболағага ўрин берилмаган. Диққат, ўқиб бераман, мана эшитинглар.

«Ассалому алайкум,— деб бошлайди Қўлтиқбой ўз баёнини.— Калинин район ижроия комитети, халқ маорифи бўлими, қолаверса, сабзавот, полиз ва картошкачилик илмий-текшириш институтидаги айрим амакилар беғамлиги туфайли типовой қурилган уйларни иситувчи қозон ёқилғи билан ўз вақтида етарли таъминланмаган. Натижада қишнинг аёзли кунларида уйларимиз яхши иситилмаяпти. Баъзан ёқилғи тугаб қолганда, уйларимиз музхонага айланади. Водопровод трубаларида босим кам бўлганлиги сабабли жўмраклардан сув тушмай, бу жиҳатдан ҳам қаттиқ қийналинмоқда. Электр оқими аслида кучсиз эди, уйларни электр билан иситиш мақсадида фойдаланилиши сабабли токнинг кучи кесилиб, лампочка симлари қизариб, ёруғ бермайди. Газ баллонлари вақтида келтирилмайди. Баъзан ўн кунлаб, айрим хонадонларда қозон осилмайди.

Киров номидаги бу қишлоқ Совети территориясида 2 мингдан зиёд хонадон бор. Шунга қарамай қишлоқ касалхонаси «Тез ёрдам» машинасига ёлчимайди.

Ана шу жиддий камчиликлар оқибатида бизнинг оиламизда қуйидаги ачинарли воқеалар содир бўлди: акамнинг хотини икки нафар ўғлонини олиб, онасиникига кетиб қолди. Акам бундан жуда хафа. Яқинда келинойимнинг олдига бориб уйга юр, деган экан, «Бошлиқларингизга айтинг, чироғингиз ёнмаса, уйингиз иситилмаса, газ баллонлари вақтида келмаса, уйингизда яшайолмайман» деб, акамнинг таъбини хира қилиб жўнатибди. Кичик келинойим ҳомиладор эди, анаву куни тўлғоқ тутган экан, тракторда олиб кетишди: йўл узоқ эмасми,.. Шу сабабли дунёга келган чақалоққа «Йўлчивой» исми берилди.

Синфимизда давомат пасайиб, ўзлаштириш тушиб кетди. Ўзингиз ўйлаб кўринг, нурсиз, совуқ уйда дарс тайёрлаб бўладими? Бунинг устига газ бўлмаганлиги учун баъзан ичимизга иссиқ кирмайди. Уйга берилган топшириқларни яхши тайёрламагандан сўнг, ўқитувчига қандай юз билан қарайди, киши!

Институт территориясида қурилган 170 хонадон яшайдиган типовой уйларда қиш бошидан бери ана шундай аҳвол. Бу ҳақда амаки-ю тоғаларим турли ташкилотларга мурожаат этишган. Ҳатто, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик журналида ҳам бу ҳақда танқидий мақола босилган. Шунга қарамай, бизларнинг арзи-додимизга қулоқ соладиган ғамгузар раҳбарлар ҳамон топилганича йўқ».

Ўқитувчи Шўхликбоевнинг ёзган эркин баёнини ўз талабаларига ўқиб бериб, сўрайди:

— Болалар, қалай ёзилган, ҳаммаси тўғрими?

Ўқувчилар гурр этиб ўринларидан туришади ва «тўғри» деб бақиришади. Шундан кейин ана шу ёзма иш яқинда 27 кишининг имзоси билан «Чақмоқ»нинг қўлига келиб тушди.

Баённи кўчирувчи:
Малик ИБРОҲИМОВ.

„КАСАЛ“

ИНТЕРМЕДИЯ

Портфель кўтарган ревизор. Кўча юзидаги қулфлоғлиқ магазиннинг очилишини кутаяпти. Шу пайт бир киши пайдо бўлиб, ревизор билан саломлашди.

КИШИ — Ассалому алайкум!

РЕВИЗОР — Ваалайкум ассалом!

КИШИ — Малол келмаса ўзлари билан бир кўришиб қўйсам. Адашмасам ревизорсиз?

РЕВИЗОР — Ҳа, нимайди?

КИШИ — Қайси дўконни ревизия қилмоқчисиз? Назаримда шу дўкон мудирининг шўри қайнаброқ турибтими, деймандa? Буни ревизия қиласизми, қилмайсизми менга бари-бир, кўчанинг нариги бетида 40-магазин бор. Ана уни текширишни унутманг. У ерда лойқа иш кўп.

РЕВИЗОР — Қанақа лойқа иш?

КИШИ — Мен сизга айтсам, мева тортганда қоғозни катта қўяди. Ундан кейин, майда йўқ деб кўпинча қайтимини бермайди. Спиртлик ичимликлар соат еттигача сотилиши керак, тўғрими?

РЕВИЗОР — Тўғри.

КИШИ — Мен сизга айтсам, улар қонунга хилоф иш тутиб, магазин бекилгунча арақ дейсизми, вино дейсизми, сотаверади. Ундан кейин мен сизга айтсам, томатга ҳам сув қўшиб сотади.

РЕВИЗОР — Буларни сиз қаёқдан биласиз?

КИШИ — Мен ўша магазинда ишлардим. Йигирма кунча бўлди, бўшатиб юборишди.

РЕВИЗОР — Яхшиямки сизни бўшатиб юборишибди. Бўшатмаганда...а? **(Ревизор кетади)**

КИШИ — Гапини қаранг бўшатмаганда, гунг бўлиб юрмасмидим.

А. АЗИМОВ.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

А—2484. Индекс 64634. Р—02199.